

03.04.2023

**ANKARA  
TİCARET BORSASI  
Basın Bürosu**

# **GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ**

**03 Nisan 2023  
Pazartesi**

## **RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN**

**03 Nisan 2023 Pazartesi**

### **YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ**

#### **YÖNETMELİKLER**

- Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Ankara Bilim Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- İstanbul Topkapı Üniversitesi Ana Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- İstanbul Topkapı Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

# TOBB, kalıcı konut kampanyası başlattı

TOBB, 1 milyar lira ile "El Verin Ev Yapalım" kampanyası başlattı.



**Hüseyin GÖKÇE**

**ANKARA** - Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), deprem felaketi sonrası kalıcı konut ihtiyacının karşılanması amacıyla "El Verin Ev Yapalım" kampanyası başlattı.

Kampanya, TOBB Yönetim Kurulu ve sektör meclis başkanlarının katıldığı toplantıda duyuruldu. Kampanyaya TOBB, 1 milyar lira bağışladı.

TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklioğlu, camianın tamamının kampanyaya katılım sağlayacağını söyledi.

Milyonlarca depremzedeye yalnız olmadıklarının gösterilebileceğini belirten Hisarcıklioğlu, "TOBB ve iştiraklerimizde zorunlu olanlar dışında tüm harcama ve yatırımlarımızı durdurduk veya erteledik. Tüm kaynaklarımızı bu hayırlı işe seferber ediyoruz" dedi.

1 milyar lira nakdi katkı vererek kampanyayı başlattıklarını belirten Hisarcıklioğlu, "Odalarımızla borsalarımızla, sektör meclislerimizle, kadın ve genç girişimci kurullarımızla, yani camiamızın tamamıyla buna dahil oluyoruz." ifadelerini kullandı.

Konuşmasında TOBB'un daha önce yaptığı deprem yardımlarından da bahseden Rifat Hisarcıklioğlu, bugüne kadar 6 uçak, 7 gemi, 4157 tır ve 725 kamyon yardım

03.04.2023

malzemesi ile 5699 çadır, 1418 konteyner, 551 iř makinesi ve mobil vincin bölgeye sevk edildiğini aktardı.

Bolge ekonomisinin yeniden ayağa kaldırılması için 4 proje başlattıklarını söyleyen Hisarcıklıoğlu, "Deprem bölgesinden mal almak isteyen firmalarımızı deprem bölgesindeki üreticilerle ulusal gıda perakendecileri ile elde ve tarlada kalan tarım gıda ürünlerinin satın alınmasına katkı verdik. E-ticaret pazar yerleri ile anlaşarak deprem bölgesindeki satıcılardan komisyon alınmamasını sağladık. Deprem bölgesinde makineleri hasar görmüş firmalar için teknik destek vermeye devam ediyoruz." ifadelerini kullandı.

# 2023'te tarımsal desteklere 55,5 milyar TL

Tarım ve Orman Bakanı Kirişçi, "Bu yıl tarımsal destekleme rakamımız 55.5 milyar mertebesinde olacak" dedi.



Bakan Vahit Kirişçi, Kırklareli Üniversitesi Kültür Merkezi'nde düzenlenen "Tarım Sektörü Temsilcileri Toplantısı"nda, Türkiye'nin toplam dış ticaret fazlasının 20 yıllık sürede 96 milyar dolar olduğunu söyledi.

Tarım sektörünün büyümeye devam ettiğine işaret eden Kirişçi, "Bu yıl tarımsal destekleme rakamımız inşallah 55.5 milyar mertebesinde olacak. Bu sadece tarımın destekleri, bakın 14.4 milyar lira tek başına Kırklareli'ne Tarım ve Orman Bakanlığı olarak tarım kısmında verdiğimiz destekler ve yatırımların tutarı." diye konuştu.

Kirişçi, üreticilerin daha fazlasını hak ettiğini, tarım sektörünün stratejik bir sektör olduğunu belirtti.

Salgınla tarım ve gıda sektörünün öneminin bir kez daha anlaşıldığının altını çizen Kirişçi, şunları kaydetti:

"Rusya-Ukrayna savaşı çıktı. Yine bir şaşkınlık yaşadık. Allah'tan sayın Cumhurbaşkanımızın önderliğinde izlemiş olduğumuz her iki ülke de bizim için, yani Rusya ve Ukrayna'yı kastederek söylüyorum, her iki ülke de bizim için dost ve komşu ülkelerdir deyip birini diğerine tercih etmedik.

Doğru bir politika, milli bir politika, milli bir duruş sergilendiği için 860 civarında geminin geçtiği bir tahıl koridorunu açtık. 6 ay çalıştı, bir 6 ay daha geçti. Şimdi bir iki ay daha yine uzatması var. Temennimiz bunun uzaması."

Bakan Kirişçi, geçen yıl bu zamanlarda akaryakıtın 31 liraya kadar çıktığını hatırlatarak, bugün akaryakıtın 21 lira olduğunu söyledi.

Bugün bir yıl öncesine göre gübrenin daha ucuza alınabildiğini ifade eden Kirişçi, şöyle devam etti:

"Sadece tarım ürünleri ve gıda sektöründe değil bütün emtia fiyatlarında ciddi bir gerileme bu tahıl koridorunun cari olması, yürürlükte 'dolması' sayesinde dünyaya nefes aldık. Millet 'oh be' dedi. Çünkü nereye gideceği belli değildi. Geçen yıl bu zamanlar 1 ton buğday 445 dolardı değerli kardeşlerim.

Bu yıl şu anda buğday almak isterseniz 295 dolar, 300 dolar. Bunları bir rastlantı, bir tesadüf veya iki kişi arasında geçen bir görüşme olarak görürsek kendi ülkemize haksızlık etmiş oluruz. Türkiye herhangi bir ülke değil, Türkiye güçlü bir ülke, Türkiye tarımsal üretimiyle de vazgeçilmez olduğunu gösteren bir ülke oldu."

Hollanda'nın adeta Türkiye'yi arka bahçesi olarak görmek istediğine dikkat çeken Kirişçi, "Türkiye'de üretim yaptırıp kendisi dünyaya ihraç etmek istiyor. Ama biz bunları yapabilecek zaten güçte ve kudretteyiz. Türkiye bu gücünü inşallah her alanda göstermiş olacak." dedi.

Kirişçi, planlı tarımın önemli olduğunu ve bu kapsamda çalışmaların devam ettiğini vurgulayarak, "Biz burada özellikle planlı tarımı mümkün kılan, sözleşmeli üretimi gündeme getiren, ekilmedik bir karış toprak bırakmayan ve üreticinin tamamını çiftçi kayıt işlemi içerisinde veya diğer sistemlerde kayıt altına alıp desteklemeye çalışan bir mevzuatı şu anda kazanmış durumdayız. İnşallah en kısa zamanda Cumhurbaşkanımız bunu onaylar, Resmi Gazete'de yayımlanır. Ama biz her ihtimale karşı zamanı iyi kullanmak için alt mevzuatlar noktasında arkadaşlarımıza talimat verdik. Bu çalışmaları hızla yürütüyorlar. " diye konuştu.

Üreticilerin vazgeçilmez olduğunun altını çizen Kirişçi, tüccarın mağdur edilmemesi kadar üreticinin de mağdur edilmemesinin gerekli olduğuna değindi.

Kirişçi, tarım sigortaları, sözleşmeli üretim, "Tarım Cebimde" uygulaması hakkında da sektör temsilcilerine bilgi verdi.



# Kişi baři tarım arazisi 2,8 dekara geriledi

Tarım ve Orman Bakanı Kiriři, "Üretiyoruz, sanayileşiyoruz, şehirlerimiz büyüyor. Bizim tarım alanlarımız ister istemez giderek azalıyor. Kişi başi arazi miktarımız 2002 yılında 4 dekar iken bugün 2,8 dekara düşüyor, 2050 projeksiyonu olarak da 1,7 dekara düşeceği öngörölüyor" dedi.



Bakan Vahit Kiriři, Muğla Sıtkı Koęman Üniversitesi Atatürk Kültür Merkezi'nde düzenlenen "Muğla Tarım Sektörü Temsilcileri Toplantısı"nda yaptığı konuşmada, Muğla'nın tarımsal üretimde önemli bir şehir olduğunu söyledi.

Kentin, nüfusunun 16 katı turisti misafir ederek ihtiyaçlarını karşıladığını ifade eden Kiriři, su ürünleri alanında da ülke ihracatının üçte ikisinin Muğla'nın karşıladığını bilgisini verdi.

Türkiye'nin "asrın felaketi" olarak nitelenen bir depremi yaşadığını, 3 kentte de sel felaketinin olduğunu kaydeden Kiriři, şöyle konuştu:

"Bakanlık olarak ilk günden itibaren 15 bin çalışmamız ve 5 bin makinemizi seferber ettik. Sahada vatandaşlarımızın yarasının sağlanmasına katkı sağladık. Birbirine bitişik 11 ilin eş zamanlı olarak depremden zarar görmesi birbirine yakın iller birbirine çare olamadı. Çünkü hepsi depreme muhatap oldu. Bir kıyamet senaryosu desek abartı olmaz. Sınırlarımızı aşarak pek çok coğrafyayı da etkilemiş olan bir depremden söz ediyoruz.

Bu deprem millet olarak hepimizi derinden etkiledi. Şanlıurfa, Adıyaman ve Malatya'da sel ve taşkın hadisesi yaşadık. Orada da can kayıplarımız oldu ve maddi kayıplar yaşadık. Şanlıurfa'ya 3 günde 138 kilogram yağış düştü. Üstleri kapanmış olan dereler, akamaz hale getirilen menfezler ve aşırı yağışın etkisiyle bir felakete dönüştü. Çok şükür oralarda da yaralar hızla sarılıyor. Bölgede 60 bin ton odun dağıttık. 16 bin ton hayvanlar için yem dağıttık. 1,4 milyar liralık yem desteği verdik. Gıda ve temizlik maddesi, giyim malzemelerini de karşılamaya çalıştık."

Kalıcı konutların temellerinin atılmaya başlandığına dikkati çeken Kirişçi, Bir yılda köy evleri ve konutlarını bitireceklerini dile getirdi.

Orman Kanunu başta olmak üzere 9 kanunda değişiklik öngören bir paketin meclisten geçtiğini belirten Kirişçi, bu değişikliklerin devrim niteliğinde olduğunu belirtti.

Türkiye iklimsel açıdan kuraklıkla aşırı yağışı bir arada yaşayan ve bunu da deneyimleyen bir ülke olduğuna işaret eden Kirişçi, "Artık hiç kimsenin buna itirazı kalmadı. Türkiye'nin yüzde 55-60'ı yanmaya meyilli ormanla kaplı bir coğrafya. Tam kuraklığı konuşuyorduk ülke olarak bir anda aşırı yağışları, sel ve heyelanları konuşmaya başladık.

Dolayısıyla biz bu gerçekleri kabul ederek kendimizle ilgili doğru bir üretim planlaması yapmak zorundaydık. Tarımda planlama şart. Bu planlamayı sağlayacak olan mevzuat şuanda kanun artık bizim meclisimizden geçti. Bundan sonra resmi gazetede yayınlanmasının ardından en kısa sürede alt mevzuatları çıkarılarak uygulamaya konulacak." diye konuştu.

Son 20 yılda Türkiye'nin nüfusunun 65 milyondan 85 milyona çıktığını, ülkeyi ziyaret eden turist sayısının ise 15 milyondan 50 milyona yükseldiğini vurgulayan Kirişçi, Türk Hava Yolları'nın da 225 destinasyona uçarak 185 milyon yolcuya ülke üreticilerinin ürünlerinden hazırlanan yemekleri servis ettiğini ifade etti.

Türkiye'nin son yıllarda hızla büyüdüğüne ve tarım alanlarının azaldığına dikkati çeken Kirişçi, şunları kaydetti:

"Üretiyoruz, sanayileşiyoruz, şehirlerimiz büyüyor. Bizim tarım alanlarımız ister istemez giderek azalıyor. Kişi başına düşen arazi miktarımız 2002 yılında 4 dekar iken bugün 2,8 dekara geriledi. 2050 projeksiyonu olarak da 1,7 dekara düşeceği öngörülüyor. Hal böyle olunca planlı tarım bunun için gerekiyor. Gelişigüzel üretimden bunun için kurtulmamız gerekiyor. Biz sözleşmeli üretimi getirdik. Bundan sonra stratejik ürünlerde gerektiğinde sözleşmeli tarımı zorunlu kılacağız.

Böylelikle üreticinin mağdur edilmesine asla izin vermeyeceğiz. Sözleşmeli üretim modeliyle hem alıcıyı hem üreticiyi gözetiyoruz. Burada tarım sigortasını zorunlu hale getireceğiz. Sözleşmeli üretim de yine bir devrim niteliğinde. Varis nedeniyle



yüzbinlerce dekar boş kalan tarım arazileri var. Bu araziler iki yıldan fazla boş bırakılırsa kira uygulaması yapacağız. Rayiç kira bedelini varislerse varislerin mülk sahibi ise mülk sahibinin hesabına yatıracağız. Amacımız bir karış toprağımız boş kalmasın. Böylelikle var olan kapasitemizi en üst düzeyde kullanıyor olacağız."

### **10 milyon fidan dikildi**

Muğla'daki orman yangınlarında zarar gören alanları hızla ağaçlandırdıklarını belirten Kirişçi, şöyle dedi:

"2021 yılında yanan 50 bin 470 hektarlık bir alan vardı. Hemen yangın sonrası çalışmalar başladı. 201 milyon fidan toprakla buluşturuldu. Artık burada sahanın tamamı yeniden ormanlaştırılmış oldu. Hani birileri var ya sürekli yanan bir orman alanı gördüklerinde 'Acaba burada ne zaman bir otel yükselecek?' diye bekleyen ama avucunu yalayanlara da buradan duyurmuş olalım. Böyle bir çalışma asla yapılamaz. Asla müsaade edilemez. Çünkü hukuk buna izin vermez. 2022'de 5 bin 671 hektar alan yandı. Bu 5 bin 671 hektarlık sahanın yüzde 67'sinde üretim, yüzde 37'sinde de saha hazırlığı çalışmaları tamamlandı. 10 milyon 600 bin fidan da toprakla buluşturuldu."

Türkiye'deki çam balının yüzde 90'ının, dünyanın da yüzde 85'inin Muğla'da üretildiği bilgisini veren Kirişçi, "2021 yangınında bu balı ürettiğimiz alanlar da yok oldu' demeyelim. Zira bu 50 bin 470 hektarlık alanın sadece vermiş olduğu zarar, bizim çam balı üretim alanımızın yüzde 5'ine tekabül ediyor. Keşke o da olmasaydı." ifadelerini kullandı.

# Türkiye'nin ekmeklik buğdayda yeterlilik derecesi yüzde 79.9'a geriledi

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), 2021-2022 sezonu Bitkisel Ürün Denge Tablolarını yayınladı. Türkiye'nin ekmeklik buğdayda yeterlilik derecesi yüzde 79.9'a geriledi.



İRFAN DONAT

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), 2021-2022 sezonuna ilişkin Bitkisel Ürün Denge Tablolarını yayınladı.

TÜİK verilerine göre, tahıl ürünleri toplamı için 2021-2022 piyasa döneminde yurt içi üretimin yurt içi talebi karşılama derecesi (yeterlilik derecesi) yüzde 80,3 olarak gerçekleşti.

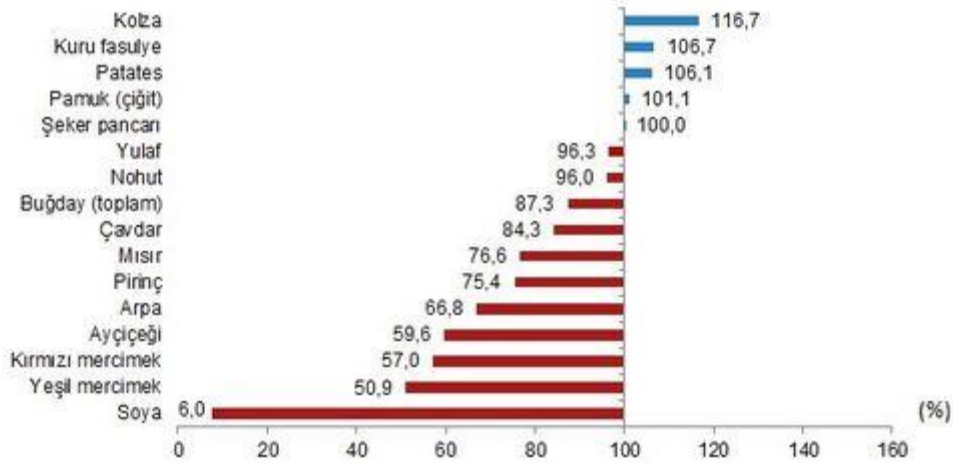
Toplam tahıl üretiminde en büyük paya sahip olan buğdayın yeterlilik derecesi yüzde 87,3 (durum buğdayında yüzde 151,8, diğer buğdayda yüzde 79,9), yem sanayinin en önemli girdilerini oluşturan arpanın yeterlilik derecesi yüzde 66,8, mısırın yeterlilik derecesi yüzde 76,6, soyanın yeterlilik derecesi ise yüzde 6 olarak gerçekleşti.

2021-2022 sezonunda yüzde 79.9'a gerileyen ekmeklik buğdaydaki yeterlilik derecesi, 2020-2021 sezonunda yüzde 89,2 seviyesindeydi

Pirinçte yeterlilik derecesi yüzde 75,4 olurken, kuru baklagilde yüzde 83,4 olarak gerçekleşti. Yeterlilik dereceleri kuru fasulyede yüzde 106,7 iken kırmızı mercimekte yüzde 57 ve yeşil mercimekte yüzde 50,9 oldu. Nohutta ise söz konusu oran yüzde 96 seviyesinde gerçekleşti.

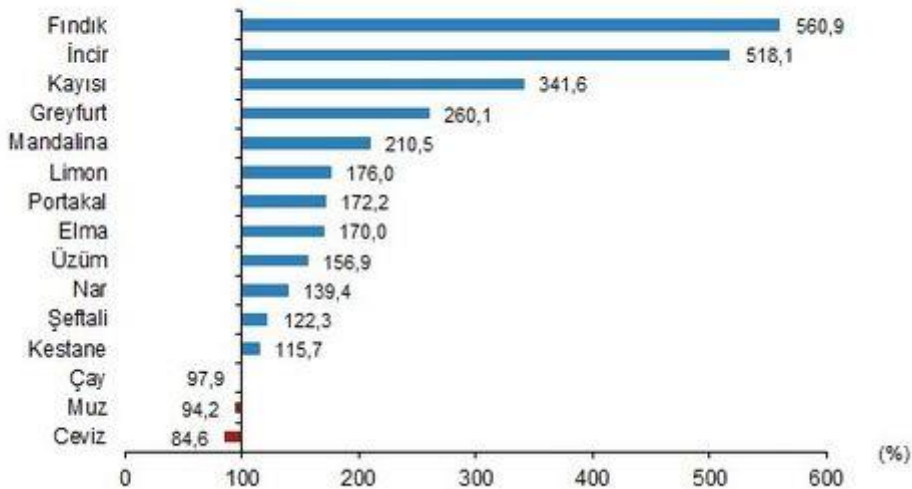
Ayçiçeğinde yeterlilik derecesi yüzde 59,6 ile sınırlı kalırken, şekerde yüzde 95,4 oldu.

Seçilmiş tarla ürünlerinde yeterlilik dereceleri, 2021-2022



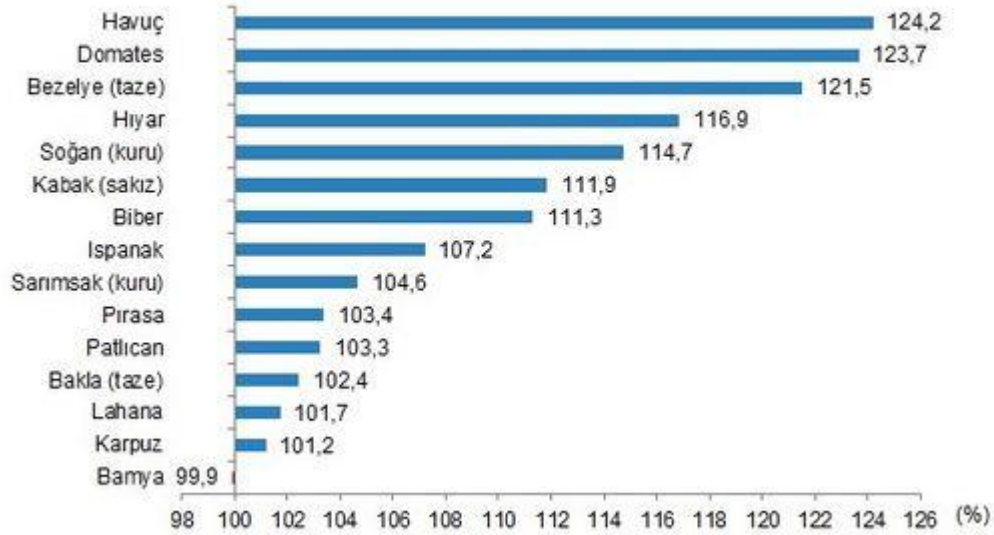
Meyveler ve içecek bitkilerinde 2021-2022 piyasa döneminde en yüksek yeterlilik derecesi yüzde 560,9 ile fındıkta gerçekleşti. Turunçgiller grubunda yer alan meyvelerin tamamının kendine yeterli olduğu görüldü. Toplam çay arzının büyük bir kısmı kendi üretimimizden karşılanmakta olup, çayın yeterlilik derecesi yüzde 97,9 oldu. Bademde yeterlilik derecesi yüzde 82.2 olurken, cevizde yüzde 84.6 olarak gerçekleşti.

Seçilmiş meyve ürünlerinde yeterlilik dereceleri, 2021-2022



Sebze ürünleri toplamı için 2021-2022 piyasa döneminde yurt içi üretimin, yurt içi talebi karşılama derecesi yüzde 113,5 oldu. Sebzelerde en yüksek yeterlilik derecesi havuçta yüzde 124,2 olurken, domatestede yüzde 123,7, taze bezelyede ise yüzde 121,5 olarak gerçekleşti.

Seçilmiş sebze ürünlerinde yeterlilik dereceleri, 2021-2022



Ürün denge tabloları, tarımsal ürünlerin arz kaynaklarını ve kullanım şekillerini belirli bir referans dönemi boyunca karşılaştırarak ayrıntılarıyla ortaya koyan tablolar olarak biliniyor.

TÜİK tarafından yayınlanan yeterlilik derecesi, bir bölgenin kullanılabilir üretiminin (iç üretim) o bölgenin talebini ya da yurt içi kullanımını (insan, hayvan ve endüstrinin bütün ihtiyaçlarını) ne ölçüde karşılayacak durumda olduğunu gösteriyor.

Buna da kısaca "yeterlilik derecesi" deniliyor.

Değerin, 100'den küçük olması, üretimin yurt içi talebi tam olarak karşılayamadığı durumu temsil ediyor. 100'den büyük olan bir değer ise normal iç ihtiyaçları geçen, ihraç edilebilir ve/veya stoklanabilir miktarların varlığına işaret ediyor.



# Depremlerin ardından gıda üretiminde yüzde 20'den fazla kayıp

BM, Gıda ve Tarım Örgütü, Kahramanmaraş merkezli depremlerin ardından Türkiye'nin gıda üretiminde yüzde 20'den fazla kayıp yaşandığını açıkladı.



Birleşmiş Milletler (BM) Gıda ve Tarım Örgütü (FAO), Türkiye'de 6 Şubat'ta meydana gelen Kahramanmaraş merkezli depremlerin ardından gıda üretiminde yüzde 20'den fazla kayıp olduğunu bildirdi.

Merkezi Roma'da bulunan FAO'dan yapılan yazılı açıklamada, Türkiye ve Suriye'de depremlerin yol açtığı tarımsal hasarı, uzun vadeli etkilerini ve kırsal kesimin temel gıda üretimini sürdürmesine yardımcı olabilecek faaliyetleri belirlemeye yönelik çalışmaların sürdüğü belirtildi.

Açıklamada, "Türkiye'nin güneyini ve Suriye'nin kuzey bölümünü 6 Şubat 2023'te yıkıcı depremler vurdu. Depremlerin Türkiye'deki etkisine ilişkin ilk değerlendirmeler, etkilenen bölgelerde tarım altyapısı, mahsuller, hayvancılık, balıkçılık ve su ürünleri yetiştiriciliği bakımından ciddi hasar olduğunu gösteriyor." ifadeleri kullanıldı.

FAO açıklamasında, "Deprem, Türkiye'de 15,7 milyon insanı ve ülkenin gıda üretiminin yüzde 20'sinden fazlasını etkileyen 11 önde gelen tarım ilini ciddi şekilde vurdu. Türkiye'nin 'bereketli hilali' olarak bilinen, depremde etkilenen bölge, tarımsal gayrisafi milli hasılanın yüzde 15'ini oluşturuyor ve Türkiye'nin tarımsal gıda ihracatının yüzde 20'sine katkıda bulunuyor." değerlendirmesi yapıldı.



Depremden en çok etkilenen kentlerde nüfusun üçte birinin kırsal alanlarda yaşadığına ve geçimlerini tarımla sağladıklarına dikkat çekilen açıklamada, tedarik zincirlerinin kesintiye uğramasının yanı sıra mali güçlüklerin, kırsal kesimdeki ailelerin tarımsal üretimi için gerekli temel ihtiyaçlarını karşılayamaz hale getirdiği kaydedildi.

Açıklamada, "İlk değerlendirmeler, sektörde 5,1 milyar dolarlık kayıp ve 1,3 milyar dolarlık hasarlık ön tahminlerle tarım üzerinde önemli etkilere işaret ediyor." ifadesi yer aldı.

Deprem felaketinin tarım sektörü haricinde önemli hayvancılık bölgelerini de vurduğu, hayvanların telef olmasına ve yaralanmasına yol açtığı da vurgulanırken barınak ve yem kıtlığı, kesintiye uğrayan aşı üretimi, şap hastalığı risklerini ve kötüleşen hayvancılık koşullarına dair endişeleri artırdığı belirtildi.

Ayrıca 34 balık çiftliğinin, üç balıkçı barınağı ve önemli balık türlerinin kaybıyla balık üretiminin de tehlikeye girdiği kaydedildi.

Açıklamada şu ifadelere yer verildi:

"FAO, Türkiye'de depremden etkilenen ailelere ve topluluklara ivedi ve uzun vadeli destek sağlamak için acilen 112 milyon dolar talep ediyor. Buna, kırsal kesimde yaşayan 900 bin kişi için hızlı şekilde nakit, canlı hayvan ve tarım desteği sağlamak için şubat ayında yayınlanan BM Türkiye Destek Çağrısı kapsamındaki 25 milyon dolar da dahildir."

# Küresel gıda arzında yeni risk

İki büyük uluslararası şirketin Rusya'dan çekilme kararı alması dünyanın en büyük tahıl üreticilerinden biri olan ülkeden yapılacak arzın riske girmesine yol açtı.



Küresel gıda fiyatlarında gevşeme ivmesi devam ederken, iki büyük şirketin Rusya'dan çıkış kararı gıda arzı için yeni risk yarattı.

Cargill ve Viterra Rusya pazarından çıkış kararı aldı. İki şirketin Rusya'dan çekilmesi kararının Rusya'nın tahıl ihracatında kontrolünün artması ve bu kalemde daha çok gelir yaratması ile sonuçlanması bekleniyor.

Bloomberg'in haberine göre, küresel gıda piyasasının önemli oyuncularından biri olan Archer-Daniels-Midland Co. da ana Rusya operasyonlarından çıkma konusunda seçenekleri değerlendiriyor.

Rus gazetesi Kommersant'ın haberine göre Louis Dreyfus da ülkedeki varlığını azaltmayı planlıyor.

Geçen hasat sezonunda Cargill ve Viterra Rusya'nın tahıl ihracatının yüzde 14'üne aracılık yapmıştı.

# İlk Togg bugün Cumhurbaşkanı Erdoğan'a teslim edilecek

Togg'un ilk siparişini veren Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a bugün akıllı cihazı teslim edilecek. Gemlik rengindeki Togg, makam aracı olarak kullanılacak.



Togg'un, internet sitesi ile Trumore uygulaması üzerinden ön sipariş numaralarıyla ad ve soyadlarının ilk harflerinin bulunduğu sıralı listeyi açıkladığı kullanıcılar arasından şanslı 20 bin kişi, 2023 yılında teslim edilecek T10X için ön sipariş hakkı kazanacak. Asıl ve yedek liste dışında kalan kullanıcıların yaptıkları ön ödemeler de (60 bin TL) Trumore cüzdanları üzerinden iade edilecek.

Türkiye'nin kısa zamanda büyük mesafe kat ettiği yerli otomobil Togg'da teslim süreci başladı. Geçtiğimiz hafta çekilişle talihlileri belirlenen Togg'a sahip olmak için on binlerce kişi ön başvuru yapmıştı. Çekilişle 20 bin kişiye verilecek olan Togg'lar belirlenmişti.

## **Teslimat bugün saat 16:00'da**

İlk Togg'un teslimi ise Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a yapılacaktır. Togg'un teslimi bugün saat 16:00'da Beştepe Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde gerçekleştirilecek. Togg'un ikincisi ise Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'e verilecek.

## Faizin kredi ile bağı koptu

Devreye alınan regülasyonlar, bankacılık sektörünün rasyolarının da tarihi seyrinden uzaklaşmasına sebep oldu. BDDK şubat verilerine göre sektörde mevduatın krediye dönüşüm oranı yüzde 87,64'e kadar düştü. Kamu mevduat bankalarında bu oran yüzde 81,5'e indi.



**Şebnem Turhan**

Düşük faiz temelli ekonomi politikasıyla bankacılık sektörüne yönelik son 1.5 yılda devreye alınan düzenlemeler mevduatın krediye dönüşüm oranını da sert etkiledi. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun (BDDK) verilerine göre şubat itibariyle yüzde 87,64'e kadar gerileyen kredi mevduat oranı bankaların mevduatı krediye dönüştürme konusundaki isteksizliğini ortaya koydu.

Sektörde Haziran 2018'de yüzde 128,04 seviyesinde olan kredi mevduat oranı 2021 Kasım ayında yüzde 100 seviyesinin altına indi. Kalkınma ve yatırım bankaları hariç sektörün kredi mevduat rasyosu da şubat itibariyle yüzde 82,13'e geriledi.

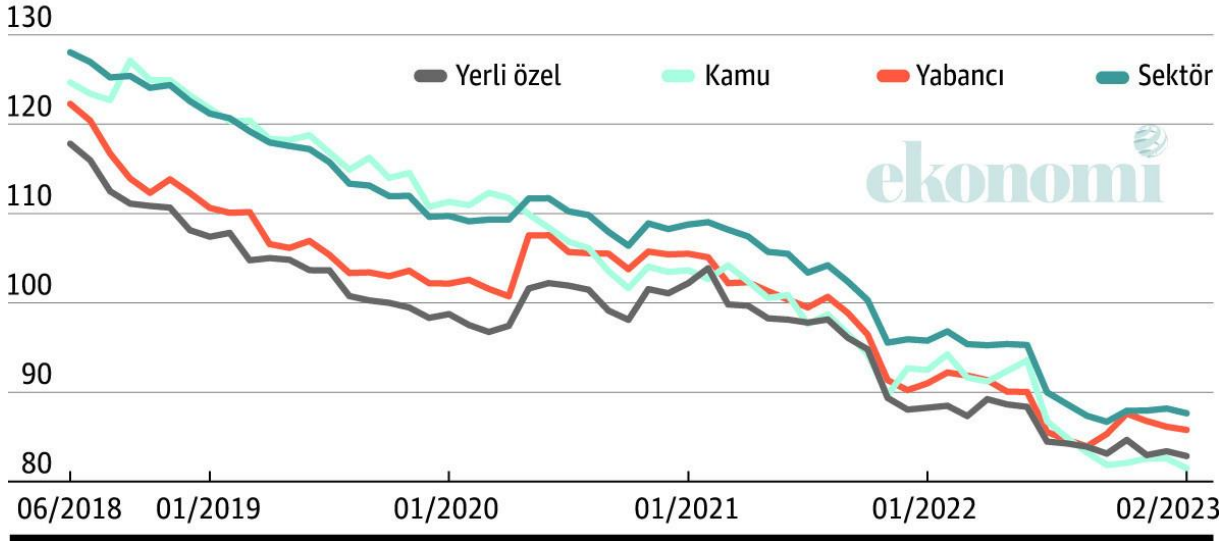
Sayısı 100'ü geçen regülasyonlar bankacılık sektöründe TL mevduatın artmasını teşvik ederken kredilerde ise faiz ve büyüme oranlarına yönelik sınırlamaları ifade ediyor. Bankacılık sektörü hem ihtiyaç hem de ticari kredi faizinde belli oranının üzerinde çıktıklarında ek menkul kıymet alım yükümlülüğüyle karşı karşıya kalırken ticari kredilerde ise selektif kredi uygulaması dışında kalan kredilerdeki büyüme oranlarına göre de ek menkul kıymet tesisi zorunluluğu ortaya çıkıyor. Bunun yanı sıra yabancı para mevduatların da azaltılması için TL mevduatta yüzde 60 oranı bankacılık sektörü için hedef olarak belirlenmiş durumda.



### 1 yılda 9.15 puanlık düşüş yaşandı

Tüm bunlar sektörün hem kredi iştahını törpüledi hem de mevduat faizinin kredi faizlerinin üzerine çıkmasına neden olarak negatif faiz gelirin oluşmasına sebep oldu. Sektör kaynakları son aylarda oldukça kısılan kredi musluklarında seçimlere kadar bir değişiklik beklemiyor. Bunun yanı sıra bilançolarda sabit kuponlu devlet tahvili oranının da istenmeyen seviyelere çıkmaması için de kredi konusunda isteksizliğin artmasına neden oluyor.

### Mevduat bankalarında kredi mevduat oranı (%)



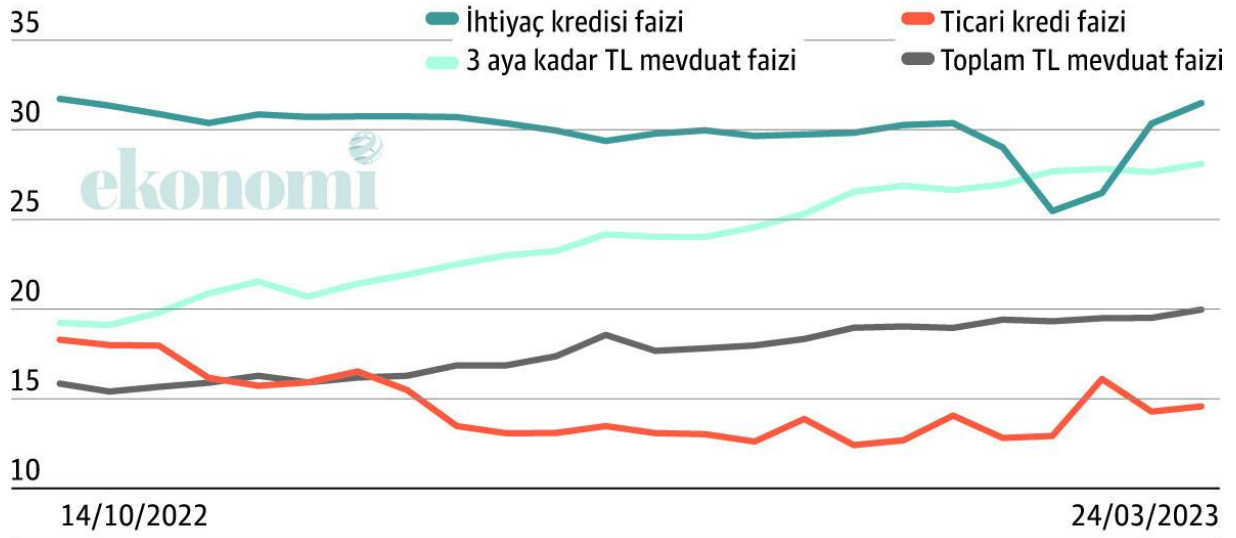
BDDK veriler yabancı para kredilerin son aylarda sürekli gerilemesinin de etkili olduğu kredi mevduat rasyolarının tarihi en düşük seviyelere indiğini ortaya koydu. Tüm bu regülasyonlar bankacılık sektöründe TL mevduatın hızlı büyümesine neden olurken kredilerde ise bazı alanlar hariç sektörün çekimser kaldığını gösterdi. BDDK şubat ayı verileri sektörün kredi mevduat oranının yüzde 87,64'e düştüğünü bunun da son 10 yılın en düşük üçüncü seviyesi olduğuna işaret etti. Sektörde en düşük kredi mevduat oranı yüzde 86,69 ile Ekim 2022'de hesaplandı. Şubat 2023'te yüzde 87,64'e inen kredi mevduat oran geçen yıl şubat ayına göre 9.15 puanlık sert bir düşüş yaşadı.

Mevduat bankalarında da sektöre paralel bir seyir gözlendi. Yerli özel mevduat bankalarında bu yıl şubat ayında kredi mevduat oranı yüzde 82,85'e indi. 5.63 puanlık düşüş ve yakalanan oran son 10 yılın en düşük seviyesi. Yabancı özel bankalarda ise kredi mevduat oranı bu yıl şubatta yüzde 85,78 hesaplandı. Geçen yıl şubatta bu oran yüzde 92,2 seviyesindeydi. Geçen yıla göre 6.78 puanlık düşüş yaşandı. Kamu mevduat bankalarında kredi mevduat oranı daha keskin bir düşüş sergiledi. Bu yıl şubatta yüzde 81,5 olarak hesaplanan kredi mevduat oranı tarihi en düşük seviyeyi gösteriyor. Geçen yıl şubat ayına göre ise düşüş tam 12.73 puan oldu.

### Kredi mevduat makası açılmaya devam ediyor

Merkez Bankası haftalık verileri 24 Mart haftası itibariyle en çok tercih edilen 3 aya kadar vadeli TL mevduat faiz oranının ortalama yüzde 28,10'a yükseldiğini bunun yanı sıra kurumsal kredi kartı ve kredili mevduat hesabı hariç TL ticari kredi faizinin ise yüzde 14,57 seviyesinde olduğunu gösterdi. Böylece mevduat ile kredi faizi arasındaki makas 13.53 puana geldi.

### Kredi ve mevduat faizleri (%)



3 Mart haftasında mevduat ile ticari kredi faizi arasındaki makas 14.76 puan açılmıştı. Artından kredi faizlerinde hafif yükselişle fark çok az indi. TL cinsi ticari kredi faizi 10 Mart haftasında yüzde 16'nın üzerine çıkmıştı, ardından bir hafta düşüş olsa da şimdi yeniden yüzde 14,57 ile yönünü yukarı çevirmiş durumda. İhtiyaç kredisi faizi ise Merkez Bankası'nın yeni regülasyonuna rağmen artmaya devam ediyor. 24 Mart itibariyle ihtiyaç kredi faizi yüzde 31,49'a çıktı ve bu 14 Ekim 2022 haftasından bu yana görülen en yüksek seviyeye işaret ediyor.

# Dünya Bankası şubat ayı sonuçlarını yayımladı: En yüksek beşinci gıda enflasyonu Türkiye'de

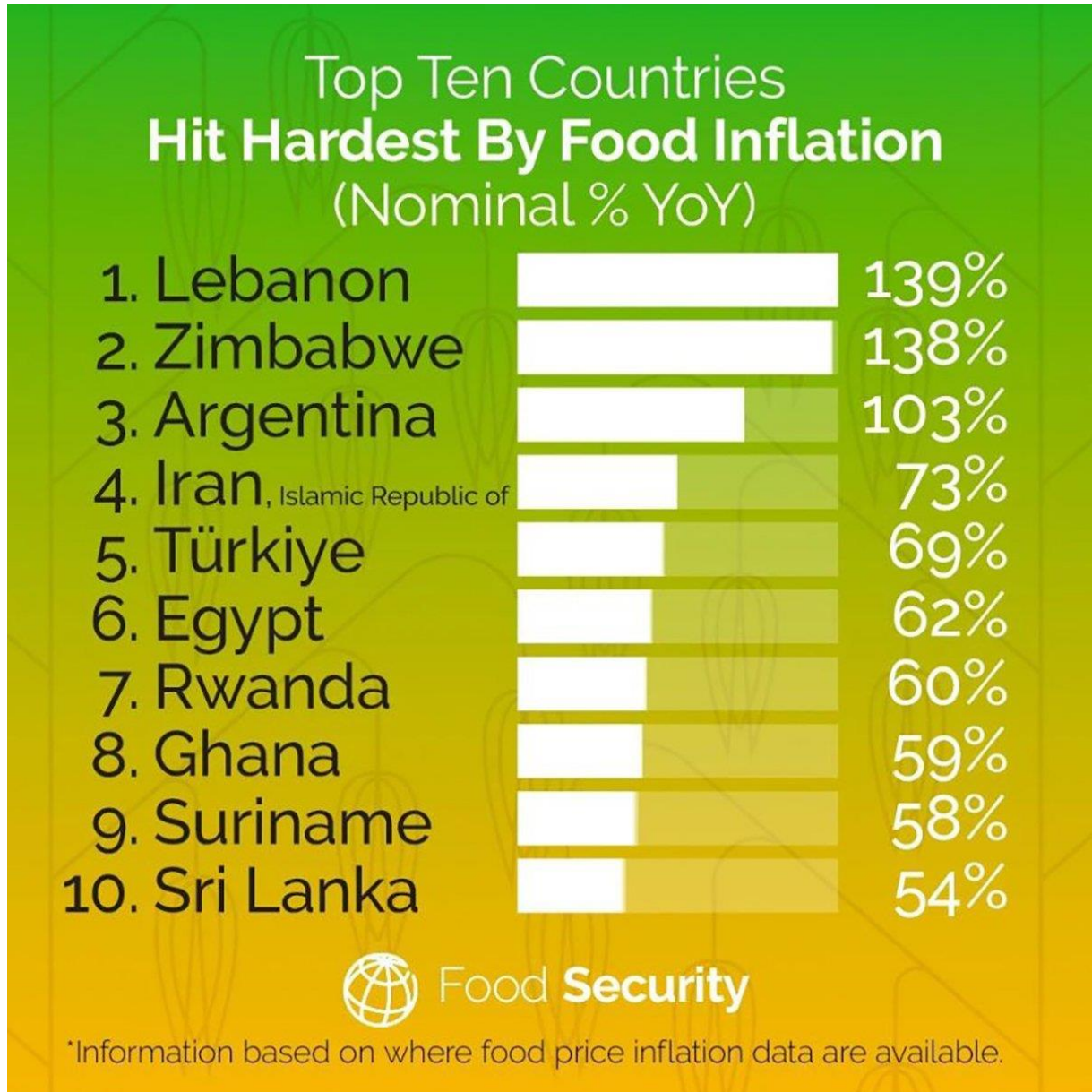


Dünya Bankası, "Gıda Güvenliği" raporunun şubat ayı sonuçlarını açıkladı. Rapordaki verilere göre, en yüksek gıda enflasyonu Lübnan'da gerçekleşirken Türkiye'nin ise dünya beşincisi olduğu belirtildi. Öte yandan raporda, küresel gıda enflasyonun yüksek seviyede kalmaya devam ettiğine dikkat çekildi.

Dünya Bankası, "Gıda Güvenliği" raporunun şubat ayı sonuçlarını yayımladı. Rapordaki verilere göre, en yüksek gıda enflasyonu Lübnan'da gerçekleşti. Türkiye ise dünya beşincisi oldu.

TÜİK'ten alınan verilere göre Türkiye'de yıllık gıda enflasyonu yüzde 69 olarak gerçekleşti. Türkiye; Lübnan, Zimbabve, Arjantin ve İran'ın ardından beşinci sırada yer aldı. İlk 10'u tamamlayan ülkeler ise Mısır, Ruanda, Gana, Surinam ve Sri Lanka oldu.





Raporda, küresel gıda enflasyonun yüksek seviyede kalmaya devam ettiğine dikkat çekildi.

Rusya'nın Ukrayna'yı işgalinin ardından görülen zirveye kıyasla mısır fiyatlarının yıllık bazda yüzde 17, buğday fiyatlarının ise yüzde 34 gerilediği bilgisi verildi.

Geçen yılın aynı dönemine göre pirinç fiyatlarındaki artış yüzde 17, buğdayda yüzde 4 ve mısırdaki artış yüzde 22 oldu.

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü'nün (FAO) hesapladığı gıda fiyatları endeksi ise şubatta aylık bazda yüzde 0,6 gerileyerek 129,8 değerini aldı. Endeks, zirve yaptığı Mart 2022'ye kıyasla yüzde 18,7 geriledi.

# İTO: Martta fiyatı en çok artan ürün soğan oldu

İstanbul'da martta önceki aya göre en çok soğanın fiyatı artarken, en fazla düşüş maç giriş bileti ücretinde gerçekleşti.



İstanbul Ticaret Odası (İTO), piyasaların şeffaflığını sağlamak ve kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla martta önceki aya göre İstanbul'da perakende fiyatı en fazla artan ve azalan ürünleri, fiyatları ve değişim oranlarıyla birlikte açıkladı.

Buna göre, İTO'nun İstanbul Ücretliler Geçinme Endeksi'nde yer alan 242 ürünün 112'sinin perakende fiyatı artarken, 33 ürünün fiyatı düştü, 97 ürünün fiyatı ise değişmedi.

Geçen ay gıda harcamaları yaş kuru sebze ve meyveler alt grubunda yer alan soğan yüzde 22,42 ile fiyatı en fazla artış gösteren ürün oldu.

Fiyatında artış yaşanan diğer ürünler; gıda harcamaları grubundan yüzde 18,55 ile taze fasulye, yüzde 17,99 ile dana eti, yüzde 16,63 ile balık, sağlık ve kişisel harcamalar grubundan yüzde 15,96 ile ilaçlar, ev eşyası harcamaları grubundan yüzde 15,38 ile yemek odası takımı, gıda harcamaları grubundan yüzde 15,24 ile hazır çorbalar ve yüzde 14,16 ile tuz olarak belirlendi.

## **Maç giriş bileti ücreti yüzde 24,12 ucuzladı**

Geçen ay konut kültür eğitim ve eğlence harcamaları grubunda yer alan maç giriş bileti ücreti yüzde 24,12 gerileme göstererek fiyatı en fazla azalan ürün oldu.



Fiyatında azalış izlenen diğer ürünler; gıda harcamaları grubundan yüzde 22,92 ile salatalık, yüzde 20,95 ile yeşil soğan, yüzde 17,50 ile patlıcan, ev eşyası harcamaları grubundan yüzde 17,17 ile porselen mutfak eşyası, gıda harcamaları grubundan yüzde 12,24 ile bakla, ulaştırma ve haberleşme harcamaları grubundan yüzde 11,96 ile şehirler arası otobüs bileti ücreti ile gıda harcamaları grubundan yüzde 9,96 ile kabak olarak belirlendi.

|                                                                   |
|-------------------------------------------------------------------|
| <b>Mart ayında fiyatı en fazla artan ve azalan ürünler şöyle:</b> |
|-------------------------------------------------------------------|

| Mevsimsel tarım ürünleri   | Aylık değişim (yüzde) |
|----------------------------|-----------------------|
| Soğan                      | 22,42                 |
| Balık                      | 16,63                 |
| Portakal                   | 6,69                  |
| Muz                        | 6,34                  |
| Patates                    | 5,44                  |
| Yeşil soğan                | -20,95                |
| Bakla                      | -12,24                |
| Maydanoz                   | -7,01                 |
| Karnabahar                 | -5,62                 |
| Ispanak                    | -5,56                 |
| Limon                      | -3,40                 |
| Pırasa                     | -3,16                 |
| Kıvırcık salata            | -2,80                 |
| Mevsim dışı tarım ürünleri | Aylık değişim (yüzde) |
| Taze fasulye               | 18,55                 |
| Sivri biber                | 6,58                  |
| Armut                      | 5,19                  |
| Salatalık                  | -22,92                |
| Patlıcan                   | -17,5                 |
| Kabak                      | -9,96                 |
| Domates                    | -6,9                  |

| İşlenmiş tarım-sınai ve diğer ürünler | Aylık değişim (yüzde) |
|---------------------------------------|-----------------------|
| Dana eti                              | 17,99                 |
| İlaçlar                               | 15,96                 |
| Yemek odası takımı                    | 15,38                 |
| Hazır çorbalar                        | 15,24                 |
| Tuz                                   | 14,16                 |
| Koyun eti                             | 13,91                 |
| Oturma odası takımı                   | 9,98                  |
| Salam                                 | 9,77                  |
| Dışarıda yenen yemek                  | 8,46                  |
| Yumurta                               | 7,81                  |
| Sosis                                 | 7,75                  |
| Maç giriş bilet ücreti                | -24,12                |
| Porselen mutfak eşyası                | -17,17                |
| Şehirler arası otobüs bileti ücreti   | -11,96                |
| Pantolon-erkek                        | -6,90                 |
| Süveter-erkek                         | -3,23                 |
| Gaz yağı (yakıt ürünleri)             | -3,02                 |
| Kazak-kadın                           | -2,88                 |

## Seçim ekonomisi bütçe açığını uçuracak: Harcamalar şimdiden yarım trilyona yaklaştı



Seçim öncesi ciddi harcama yapan iktidarın, EYT'lilere 255, en düşük emekli maaşına ve bayram ikramiyesine zam için 149,3, deprem bölgesi ihalelerine 56,5 milyar olmak üzere şimdiye kadarki toplam harcamaları yarım trilyon liraya yaklaştı. Hal böyleyken bütçe açığının da, 1 trilyon liranın oldukça üzerine çıkacağı bekleniyor.

İktidar, 14 Mayıs'ta yapılacak genel seçimler öncesinde şimdiye dek görülmemiş harcamalar yapıyor. Emeklilikte yaşa takılanlara (EYT) 255, en düşük emekli maaşına ve bayram ikramiyesine zam 149,3 milyar lira ilave maliyet getirilirken, ayrıca deprem felaketi sonrası bölgede yapılacak konutlar için açılan ihalelerde şimdiye kadar ortaya çıkan 56,5 milyar liralık bedel ile harcanan miktar yaklaşık yarım trilyon lira oldu. Bu rakam, bütçe üzerine büyük bir yük bindirdi.

10Haber'den Nuray Tarhan'ın aktardığına göre; söz konusu harcamalar sebebiyle bu yıl 659 milyar lira olarak hedeflenen bütçe açığının 1 trilyon liranın oldukça üzerine çıkması beklenirken, mayıstan sonra oluşacak Meclis'in acilen ek bütçe yapması gerekecek. Üstelik şu ana kadar yazılan hesaplarda ve öngörülen açığın içinde vade ve faiz sınırı kaldırılan kur korumalı mevduatın (KKM) maliyeti de yok. Uygulanmaya başladığı 2021 Aralık'tan 2022 yılı başına kadar Hazine'ye 181,5 milyar lira olan yükünün, son düzenlemelerle birlikte katlanarak artacağını da hesaba katmak

gerekiyor. Ayrıca bu ay başından itibaren elektrikte tüm abonelere yapılan yüzde 15, doğalgazda sanayi abonelerine yüzde 20 indirimin maliyeti de bulunuyor.

#### UĞUR EMEK: ŞU AN ELEKLE YAĞMUR SUYU TOPLANİYOR

KARAR yazarı ve aynı zamanda Başkent Üniversitesi İktisat Bölümü Başkanı Prof. Dr. Uğur Emek, hükümetin şu anda uyguladığı yaklaşımı ünlü İngiliz iktisatçı John Maynard Keynes'in 'Uzun vadede hepimiz ölüyoruz, kısa vadeye bakalım' sözüyle açıklıyor. "Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan'ın da kısa vadesi 14 Mayıs. Erdoğan seçimi kazandıracağını düşündüğü her şeyi yapacak. Rasyonalite aramayın" diyen Emek, bu yılın ilk 2 ayında bütçe açığının 147 milyar lira olarak gerçekleştiğine dikkat çekiyor. Emek, "Bunun içinde deprem evlerinin maliyeti yoktu, o da bütçeden çıkacak. Şu anda yapılan şey elekkle yağmur suyu toplamak. Tüm bu bedeli vergi mükelleflerinin ödeyeceğini unutmayalım" diyor.

#### CHP'NİN BÜTÇE AÇIĞI TAHMİNİ 1 TRİLYON LİRAYDI

CHP TBMM Grubu 23 Ocak'ta yayınladığı haftalık ekonomi raporunda "BOTAŞ'ın Rusya'dan aldığı 20 milyar doları bulan gaz borcunu ödemediği ve seçim sonrasına ertelendiği ileri sürülüyor. Eğer bu ödeme 2022 yılı içerisinde Rusya'ya yapılsaydı 360 milyar TL olan bu tutar bütçeden karşılanacaktı. Bu borç yeni iktidara kalacak" denildi. 2022'de gerçekleşmeyen bütçe açığının böylece 2023'e ekleneceği vurgulanan raporda, "2023 yılı bütçesinin TBMM'de kabul edilen haliyle 659 milyar lira açık vereceği öngörülmüştü. Hem BOTAŞ etkisi, hem de 2023 bütçesi hazırlanırken dikkate alınmayan EYT'den kaynaklanacak giderler ile emekli ve kamu çalışanlarına yapılan ek zamların etkisi de düşünüldüğünde Türkiye 2023 yılında ilk kez 1 trilyon liranın üzerinde bir bütçe açığı ile karşı karşıya kalacak" denilmişti.



# Bankaların döviz pozisyon açığı 456 milyon dolara geriledi

Kasım 2022'de 5 milyar doların üzerinde döviz pozisyon fazlası bulunan bankacılık sektörü, BDDK kararlarıyla birlikte açık vermeye başladı. 17 Şubat haftasında sektörün döviz pozisyon açığı 1,5 milyar dolara çıkmasının ardından, BDDK'nın hamlesi sonrası 24 Mart haftasında 456 milyon dolara geriledi.



Bankacılık sektörünün net döviz pozisyon açığı 24 Mart haftasında da gerileyişini sürdürerek 456 milyon dolara düştü. Yıla 1 milyar 806 milyon dolar döviz pozisyon fazlası ile giren sektör 13 Ocak haftasında açık pozisyon taşımaya başlamış, açık 17 Şubat haftasında 1 milyar 510 milyon dolar ile zirveye ulaşmıştı. Bu tarihten sonra tekrar gerilemeye başlayan sektörün döviz pozisyon açığı 17 Mart haftasında 552 milyon dolara kadar indikten sonra 24 Mart haftasında 456 milyon dolar olarak gerçekleşti.

| YABANCI PARA POZİSYONU<br>(MİLYON DOLAR)         |                |
|--------------------------------------------------|----------------|
| SEKTÖR                                           | TOPLAM         |
| <b>Bilanço İçi Yabancı Para Pozisyonu (2-3)</b>  | <b>-29.223</b> |
| a) Bilanço İçi Varlıklar                         | 320.441        |
| b) Bilanço İçi Yükümlülükler                     | 349.664        |
| <b>Bilanço Dışı Yabancı Para Pozisyonu (5-6)</b> | <b>28.767</b>  |
| a) Bilanço Dışı Varlıklar                        | 122.639        |
| b) Bilanço Dışı Yükümlülükler                    | 93.872         |
| <b>Yabancı Para Net Genel Pozisyonu (1+4)</b>    | <b>-456</b>    |
| Yasal Özkaynak                                   | 94.989         |
| Döviz Endekli Varlıklar                          | 434            |
| Döviz Endekli Yükümlülükler                      | 22             |

Kasım 2022’de 5 milyar doların üzerinde döviz pozisyon fazlası olan bankacılık sektörünün döviz pozisyon dengesindeki dalgalanma döviz ihtiyacına paralel olarak BDDK’nin ardı sıra yayınladığı tebliğlerle izah ediliyor. BDDK 10 Ocak’ta uygulanmak üzere Aralık 2022’de aldığı karar ile bankaların net döviz pozisyonunun özkaynakları içindeki payında üst sınırı, özkaynakların yüzde 20’sinden yüzde 5’ine indirdi. Bunun üzerine bankacılık sektörü fazla dövizden kurtulmaya çalışarak açık pozisyona geçti.

BDDK 9 Mart’ta aldığı bir başka kararla; bankaların mutlak değeri daha önce azami yüzde 5 olarak belirlenen yabancı para net genel pozisyon/özkaynak standart oranı ile konsolide finansal tablolar esas alınarak hesaplanan yabancı para net genel pozisyon/özkaynak standart oranını bu kez yüzde 5’ten yüzde 10’a çıkardı. Bu karar çerçevesinde bankalar portföylerine döviz eklemeye başladılar.

### **Döviz fazlasından döviz açığına**

Kasım ayında kamu mevduat bankalarının 43,2 milyon dolar, yerli özel bankaların 2,3 milyar dolar, yabancı mevduat bankalarının da 2,5 milyar dolar olmak üzere sektörün 5,1 milyar dolar döviz pozisyon fazlası varken, BDDK tarafından yapılan rasyo değişikliğinin ardından sistem açığa geçmiş, 17 Şubat 2023 tarihi itibarıyla sektörün net döviz pozisyon açığı 1 milyar 510 milyon dolara çıkmıştı. Bu tarihte kamu mevduat bankalarının açığı 963,3 milyon dolar, yabancı mevduat bankalarının açığı 72,2 milyon dolar, yerli özel mevduat bankalarının açığı ise 495,3 milyon dolar olarak gerçekleşmişti. Bu tarihten sonra gerilemeye başlayan pozisyon açığı 24 Şubat’ta 1 milyar 392 milyon dolara, 3 Mart’ta 1 milyar 172 milyon dolara, 10 Mart’ta 970 milyon dolara, 17 Mart’ta 552 milyon dolara ve son olarak 24 Mart’ta ise 456 milyon dolara kadar düştü.

24 Mart haftasında 34 milyar 911 milyon dolarlık özkaynağı olan kamu bankaların döviz pozisyonu 783 milyon dolar açık verdi. 26 milyar 51 milyon dolar özkaynağa sahip yabancı bankaların net döviz pozisyonu 401 milyon dolar fazla verirken, 34 milyar 26 milyon dolar özkaynağa sahip yerli özel bankalar ise 34 milyon dolar açık verdi. Böylelikle net döviz pozisyon açığı 456 milyon dolara kadar geriledi.

# OECD Türkiye Masası Şefi Gabriel Machlica: Seçim sonrası en büyük zorluk enflasyon olacak

OECD Türkiye Masası Şefi Gabriel Machlica seçimi kim kazanırsa kazansın ekonomide öncelikle çözülmesi gereken sorunların başında enflasyon beklentilerinin yönetilmesinin geldiğini düşünüyor. Machlica'ya göre, yeni dönemde öncelikli çözüm bekleyen bir diğer sorun da istihdam.



Elif KARACA

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) Türkiye Masası Şefi Gabriel Machlica Türkiye ekonomisi yavaşlamaya hazırlandığı için makroekonomik çerçevenin güçlendirilmesi gerektiğini söyledi.

EKONOMİ gazetesine konuşan Machlica, seçimi kim kazanırsa kazansın ekonomide öncelikle çözülmesi gereken sorunların başında enflasyon beklentilerinin yönetilmesinin geldiğini, seçim sonrası enflasyon beklentilerinin çıpalanmasının önemli bir zorluk olacağını belirtti.

Machlica enflasyonun, hane halkının satın alma gücünü ciddi şekilde azalttığını ifade etti. Seçim sonrası yeni dönemde Türkiye'nin şoklara karşı dayanıklılığının artırılmasının rekabet ve regülasyonlarla ilgili temel yapısal zayıflıkların ele alınmasını gerektireceğine dikkat çeken Machlica, "Bu, iş ortamını iyileştirecek ve kaynakların en doğru faaliyetlere ve firmalara akmasını sağlayacaktır. Özellikle, izinler, lisanslar



veya imtiyazlar almak için karmaşık ve külfetli idari prosedürler, i   kurmayı zorlaştırıyor.

İşgücü piyasası düzenlemeleri, daha fazla ve daha kaliteli istihdam yaratılmasını engellemekte. Son on yıldıki ilerlemeye rağmen, işgücünün önemli bir bölümü, özellikle kadınlar ve gençler, hala kayıtlı işgücü piyasasına katılamamış durumda. İstihdam   zerindeki yüksek vergi yükü ve medyan ücretlere göre yüksek asgari ücret, kayıtlı istihdam yaratılmasını engellemektedir" dedi.

**- Mayıs ayında Türkiye'de Cumhurbaşkanlığı ve milletvekilliği genel seçimleri yapılacak. Seçimi kim kazanırsa kazansın, bir sonraki hükümetin öncelikle halletmesi gereken ekonomik sorunlar nelerdir?**

Ekonomi yavaşlamaya hazırlanırken makroekonomik çerçevenin güçlendirilmesi gerekiyor. Bu bağlamda, seçimin ardından enflasyon beklentilerinin   ıpalanması önemli bir zorluk olacaktır. Enflasyon, 2023'  n başından bu yana %50'nin üzerinde kalarak hane halkının satın alma gücünü ciddi şekilde azalttı. 2022'de küresel enerji ve emtia fiyatlarındaki artış ile TL'deki değer kaybının etkisiyle çok artan cari açık da, seçim sonrası dönemin en önemli sorunlarından biri olarak görünmeye devam ediyor.



Seçim sonrası yeni dönemde Türkiye'nin şoklara kar  şı dayanıklılığının artırılması rekabet ve regülasyonlarla ilgili temel yapısal zayıflıkların ele alınmasını gerektirecek. Bu, i   ortamını iyileştirecek ve kaynakların en doğru faaliyetlere ve firmalara akmasını sağlayacaktır. Özellikle, izinler, lisanslar veya imtiyazlar almak için karmaşık ve külfetli idari prosedürler, i   kurmayı zorlaştırıyor. İşgücü piyasası düzenlemeleri, daha fazla ve daha kaliteli istihdam yaratılmasını engellemekte.

Son on yıldıki ilerlemeye rağmen, işgücünün önemli bir bölümü, özellikle kadınlar ve gençler, hala kayıtlı işgücü piyasasına katılamamış durumda. İstihdam   zerindeki yüksek vergi yükü ve medyan ücretlere göre yüksek asgari ücret, kayıtlı istihdam yaratılmasını engelliyor. Türkiye, asgari ücretin medyan ücrete oranının OECD içinde en yüksek olduğu ülkelerden biri.

**- OECD'nin Türkiye ile ilgili tahminlerini revize etmesinin ardındaki faktörler nelerdi? Bunda depremin etkisi oldu mu? Depremin Türkiye'nin ekonomik dengelerini nasıl etkilemesini bekliyorsunuz?**



Öncelikle, yaşanan büyük can kayıplarından duyduğum derin üzüntüyü ifade ediyor ve bu trajediden etkilenen herkese başsağlığı diliyoruz. Depremın zararlarına ilişkin mevcut tahminler, konut ve konut dışı binalara doğrudan fiziksel hasarlar, ekonomik aksamalarla ilişkili altyapı ve GSYİH kayıpları dahil olmak üzere yaklaşık 2 trilyon Türk Lirasıdır. Büyümenin 2023'te %2,8'e ulaşmasını tahmin ediyoruz ki bu, Kasım 2022'de yayınlanan OECD Ekonomik Görünüm raporundaki projeksiyonumuzun (%3,0) biraz altında.

Bunun temel nedeni depremin ekonomik aktivite üzerindeki olumsuz etkisidir. OECD, net etkinin 2023'te üretim büyümesini yüzde 1 puana kadar azaltacağını tahmin ediyor. Bu yılın sonlarında yeniden inşa çalışmalarında beklenen artış, altyapı ve tedarik zincirleri üzerindeki olumsuz etkiyi kısmen dengeleyecek. Tahmini ekonomik etki, toparlanma çabaları devam ederken büyük bir belirsizliğe tabi. Öngörüdeki mevcut değişimi etkileyen diğer faktör, 2022 sonunda ve Ocak 2023'te ekonomik aktivitenin sonbahar projeksiyonumuzda beklenenden daha güçlü olmasıdır.

Enflasyonun baz etkisi nedeniyle 2023'te düşeceği, ancak çıpılanmamış enflasyon beklentileri ve ücret artışları nedeniyle %40'ın üzerinde kalacağı tahmin ediliyor. Yüksek enflasyon, hanehalkının satın alma gücünü düşürmeye devam edecek. Depremin enflasyona etkisi, çoğunlukla yeniden inşaada kullanılan inşaat malzemelerine yansiyacak olması nedeniyle muhtemelen sınırlı kalacaktır.

**- Depremin ekonomi üzerindeki olumsuz etkilerini azaltmak için hangi politikalar izlenmelidir?**

Üç milyondan fazla insan yerlerinden oldu. Kısa süre içinde destek sağlamak ve kamu hizmetlerini artırmak son derece önemli. Tedbirler sosyo-ekonomik destek, insani yardım, sağlık ve eğitim desteklerini içermeli. Diğer OECD ülkelerinin deneyimi, hükümet kademeleri arasında etkili maliyet paylaşım mekanizmaları da dahil olmak üzere, bir hükümetin afet sonrası mali yardımına yönelik net çerçeve kurallarının, başarılı bir afet yardımı için kilit unsurlar olduğunu göstermektedir.

**- OECD, küresel ekonominin 2023'te nasıl bir performans göstermesini bekliyor?**

17 Mart'ta yayınlanan son projeksiyonumuzda küresel büyüme 2023'te %2,6 seviyesinde bekleniyor. Düşük emtia fiyatları, Çin'in yeniden açılması ve pandemi sırasında biriken hanehalkı tasarruflarının daha da aşağı inmesi, bu yıl büyümeyi desteklemeye yardımcı olacak. Yılın başından bu yana aylık veriler, gelişmiş ekonomilerdeki büyüme beklentilerinde kısa vadeli bir iyileşmeye işaret ediyor. Göstergeler 2022'nin sonlarında görülen dip noktalarına kıyasla güçlendi.

Tüketici güveninde iyileşme görülürken, veriler tüm bölgeler için istikrar istikrar ve toparlanmaya işaret ediyor. Ancak, bu olumlu trend sıkılaştan finansal koşullardan olumsuz etkilenebilir. Ukrayna'da devam eden savaş hem doğrudan hem de dolaylı olarak küresel üretim üzerinde baskı oluşturmaya devam edecek. 2023-24 için öngörülen küresel büyüme (%2,6 ve %2,9), pandeminin başlangıcındaki düşüş hariç, küresel mali krizden bu yana herhangi bir iki yıllık dönemden daha zayıf olacak. İkisi hariç tüm G20 ekonomilerinin 2023'te 2022'ye göre daha yavaş büyüyeceği tahmin ediliyor.

Küresel ekonomik büyümenin yavaşlaması, enerji ve gıda enflasyonunun düşmesi ve önde gelen merkez bankalarının parasal sıkılaştırma politikalarıyla tüketici fiyatlarının ılımlı hale gelmesi bekleniyor. Manşet enflasyonun neredeyse tüm G20 ülkelerinde gerilemesi ve ortalama %8,1'den %5,9'a düşmesi bekleniyor. Ancak bununla birlikte, yıllık enflasyon çoğu ülkede hedefin oldukça üzerinde yer almaya devam edecek.

## EYT'de 'Destek Paketi' ayrıntıları belli oldu

Kredi Garanti Fonu (KGF) Hazine destekli EYT kredileri konusunda ayrıntıları paylaştı. Buna göre, kıdem tazminatı ödemeleri doğrudan emekli olacak çalışanların hesabına yatırılacak. Herhangi bir nakit, nakit dışı amaç için kullanılamayacak. Paket kapsamında 50 milyar liralık kredi kredinin yalnızca EYT kapsamında emekli olacak personelin kıdem tazminatı için kullanılacağına altı çizildi.



EYT Destek Paketi'nin ayrıntıları belli oldu: Kıdem tazminatı çalışanın hesabına yatacak

Kredi Garanti Fonu (KGF) Hazine destekli EYT kredileri konusunda ayrıntıları paylaştı. Buna göre, kıdem tazminatı ödemeleri doğrudan emekli olacak çalışanların hesabına yatırılacak. Herhangi bir nakit, nakit dışı amaç için kullanılamayacak.

EYT Destek Paketi'nin ayrıntıları belli oldu: Kıdem tazminatı çalışanın hesabına yatacak

KGF'nin internet sitesinde EYT Destek Paketi'nin ayrıntılarına yer verildi. Paket kapsamında 50 milyar liralık kredi kredinin yalnızca EYT kapsamında emekli olacak personelin kıdem tazminatı için kullanılacağına altı çizildi.

KOBİ'ler için kefalet üst limiti 10 milyon lira, kefalet oranı ise yüzde 75 olarak belirlendi. KOBİ dışındakiler için ise üst limit 20 milyon lira olurken kefalet oranı yüzde 70 olarak belirlendi. Kefaletle birlikte KOBİ'ler için 13.3 milyon lira, KOBİ dışı firmalar için 28.5 milyon liraya kadar kredi imkanı sağlanacak.

Azami 6 ay ödemesiz olan dönem dahil kredilerin vadesi 36 ay olacak.

EYT Destek Paketi kapsamında kullanılacak kredinin faiz, kar payı oranı 24 aya kadar vadeli kredilerde Türk Lirası Gecelik Referans Faiz Oranı (TLREF) artı 200 baz puan olarak uygulanırken 24 ay üzeri vadeli kredilerde faiz, kar payı oranı TLREF artı 300 baz puan olarak uygulanacak.

**Faiz/kâr payı oranı banka tarafından belirlenecek**

Söz konusu faiz oranları 1-10 çalışanın kıdem tazminatı ödemesinde kullanılacak krediler için geçerli olacak. 11. çalışandan itibaren kullanımlar için ise faiz/kâr payı oranı banka tarafından belirlenecek.

KGF, verdiği kefaletler karşılığında yararlanıcılardan her bir kefalet kullanımı için bir defaya mahsus ve peşin olarak kefalet tutarının yüzde 0,5'i oranında kredi verenler aracılığıyla komisyon tahsil edecek. Yapılandırma durumunda yararlanıcılardan, kefalet bakiyesi üzerinden yüzde 0,5 oranında kredi verenler aracılığıyla peşin olarak komisyon tahsil edecek.

Kredi Veren verdiği kredi karşılığında yararlanıcılardan her bir kredi kullanımı için bir defaya mahsus ve peşin olarak yalnızca kredi tutarının azami yüzde 1'i oranında komisyon tahsil edebilecek. Kredinin vadesinin 1 yıldan az olması halinde, azami oran üç aylık vadelere göre oranlanarak uygulanacak.



# Daire başına 1 milyon 250 bin TL kentsel dönüşüm kredisi

Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati, "Kentsel dönüşümde 100 metrekare bir dairenin neredeyse maliyetinin tamamını karşılayacak bir kredi paketi oluşturduk. Her bir daire için de 1 milyon 250 bin liralık bir limit tahsis ettik" açıklamasını yaptı.



Ümraniye Belediyesi Nikah Sarayı'nda depremzedeler için iftar yemeği verildi. Yaklaşık 500 depremzedenin katıldığı iftar yemeğine Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati ve eşi Özlem Nebati'nin yanı sıra Ümraniye Belediye Başkanı İsmet Yıldırım ve AK Parti İstanbul İl Kadın Kolları Başkanı Rabia İlhan katıldı.

Programda bir konuşma yapan Nebati, salonda depremin vurduğu bir çok bölgeden depremzedelerin olduğunu hatırlatarak, "Az önce masaları dolaşırken ve oturduğumuz masada bir kardeşimizin ifadesi herhalde tarihe geçecek bir ifadedir. Bana, 'Ben depremde çıktım da geldim. Hiç tanımadığım, bilmediğim, ismini bile hatırlayamadığım Sultanbeyli'de bir ailenin evinin çatı katında 15 gün misafir edildim.' dedi. Bu millet bu hasletlerle, siz depremzedeler bu güzelliğe güzellikle cevap verdikçe Allah'ın izniyle her türlü sıkıntının üstesinden gelmeyi başaracağız." diye konuştu.

Bakan Nebati, depremzedelerin acısını paylaşmak ve devletin varlığını orada hissettirmek için çabaladıklarına dikkati çekerek, şunları söyledi:

"Buna Rabb'imiz şahittir. Bakanlarımız, bölgede gece gündüz çalıştılar. Günlerce uykusuz kaldık. Özellikle Hatay, Maraş, Adıyaman, Elbistan, Nurdağı ve İslahiye gibi

yerlerde görevli bakan arkadaşlarımızın hangi şartlarda, nasıl çalıştığını çok iyi biliyoruz. Valilerimizin, askerimizin, jandarmamızın, polisimizin ve en önemlisi vatandaşlarımızın Adıyaman'a kilometrelerce kuyruk yaparak yardım için koştuklarını kendi gözlerimizle gördük. Kardeş belediyeler olarak belediyelerimizin kurduğu konteyner kentlerle ve çadır kentlerle bütün belediyelerimiz kardeşlik hukukunun ne olduğunu ortaya koymak için canhıraş çalıştılar."

Bakın sadece Hazine ve Maliye Bakanlığı olarak aldığımız tedbirleri saymaya kalksak saatlerinizi alırız. Çünkü bir can pazarı var, malını kaybeden insanlar var, varlığını yitiren insanlar var. Başını bir yere sokmaya çalışan insanlar varken hesaba kitaba bakmadan vatandaşımız rahat etsin diye mücbir sebep ilan ettik. Kredileri ve vergileri erteledik. Hızlı bir şekilde AFAD'a 100 milyar liralık bir kaynak aktararak kardeşlerimizin ilk andan itibaren ihtiyaçlarını giderecek tedbirleri aldık."

### **Her gün konut temeli atılıyor**

Yapılan çalışmalara dair detaylar veren Nebati, "Konut ihtiyacını gidermek için önce kardeşlerimizi acilen çadırlara soktuk. Sonra konteyner kentler inşa etmeye başladık. Ardından şimdi de konutlarımızın temellerini atıyoruz. Lütfen takip edin.

Sayın Cumhurbaşkanımız ve Çevre Şehircilik ve Eğitim Bakanlığımızın üstün gayretleri Hazine ve Maliye Bakanlığımızın finansal çareler bulunabilmedeki başarısı ve Sayın Cumhurbaşkanının iradesinin yere konmaması için her gün konut temeli atılıyor. Bu konutlar altyapılarıyla yanlarındaki hastaneleri, okulları, camileriyle inşa edilecek şekilde planlanıyor. Doğru bir yerde, doğru bir zeminde bu binaların inşa edilmesi için adımlar atıyoruz." değerlendirmesinde bulundu.

Nebati, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın konutların 1 yıl içerisinde bitirileceğine dair sözünü anımsatarak, "Biz bu konutları depremde zarar gören bütün kardeşlerimize teslim edeceğiz. Vatandaşlarımızın en azından yaşadıkları evlerin konforunu ve güvenliğini sağlayacak adımlar atıyor, rahat bir şekilde yaşamlarını idame ettirmeleri için de elimizden gelen her türlü gayreti ortaya koyuyoruz. Biz çalışacağız, birlikte çalışacağız. Sadece çalışmayacağız, dua da edeceğiz." dedi.

### **Maliyeti karşılayacak bir kredi paketi oluşturduk**

Bu depremin ağır faturalarının tekrar ödenmemesi için çok önemli bir paket açıkladıklarına değinen Nebati, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Kentsel dönüşümün sağlam ve hızlı bir şekilde yapılabilmesi için ev sahibi olup da kentsel dönüşüme tabi tutulan kardeşlerimize diyoruz ki size çok cüzi faiz oranları ile uzun vadeli ve iki yıl ödemesiz de olmak üzere bir kredi tahsis ettik. Her bir daire için de 1 milyon 250 bin liralık bir limit tahsis ettik.

Yani kentsel dönüşümde 100 metrekare bir dairenin neredeyse maliyetinin tamamını karşılayacak bir kredi paketi oluşturduk. Siz belediyenizle anlaştığınız gibi kentsel dönüşüme tabi tutulmuş bir evde oturuyorsanız evinizi bir müteahhite vererek bu

kredi ile apartmandaki, adadaki ve arsadaki paydaşlarınızla gidip inşaatınıza başlayabilirsiniz.

Paketin ikinci ayağı için müteahhitlere diyoruz ki 250 milyon liraya kadar sizle, cüzi miktarlara ve her iki aşamada da 840 baz puana kadar yani büyük bir oranını Hazine ve Maliye Bakanlığının karşılayacağı imkanlarla gelin kentsel dönüşümdeki binaları yeniden inşa edelim.

Size de kredi veriyoruz. Üçüncüsü biz artık rezerv alanları oluşturulmuş yerlerde binaların yapılması noktasında yap-işlet-devret modeliyle en az 50 bin konutluk bir alanda konut üretimini gerçekleştirip buraları sadece kiraya vermek üzere bir sistem geliştirdik. İnşallah bununla da İstanbul başta olmak üzere bütün illerimizdeki ihtiyacı bu şekilde gidermiş olacağız.

Nebati, vatandaşlara, müteahhitlere ve belediyelere bu imkanlardan faydalanması için çağrı yaparak, "Biz de bu irade var. Maddi gücümüz var. Belediyeler ev sahipleri ve müteahhitler bu işte el birliği yaparlarsa emin olun çok kısa bir zamanda kentsel dönüşüm başlar. Bunu başta İstanbul olmak üzere tüm illerimizde gerçekleştirmiş oluruz. Kentsel dönüşüme karşıyız diyenler gelin şu depremzedeleri görün. Kentsel dönüşüme karşıyım diyerek basın toplantısı düzenleyen siyasiler, kentsel dönüşüme karşıyım diyerek 'biz bunu durdurduk' diyen siyasiler artık önümüzde durmayın." diye konuştu.



# Cumhurbaşkanı Erdoğan: Kanal İstanbul'un önünü kesemeyeceksiniz

Cumhurbaşkanı Erdoğan, CHP lideri Kılıçdaroğlu'nu eleştirerek, "Şimdi Kanal İstanbul'un önünü kesmeye çalışıyorlar, 'bay bay Kemal' kesemeyeceksin."



Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli ve BBP Genel Başkanı Mustafa Destici ile Abdullah Paşa Mahallesi TOKİ alanında düzenlenen "Elazığ Afet Konutları Temel Atma ve Sosyal Konutlar Anahtar Teslim Töreni"ne katıldı.

Türkiye'de yapılan her işe karşı çıkmayı, takoz koymayı, yalan ve iftiraya engel olmayı maharet sanan bir kesim bulunduğunu belirten Erdoğan, "Kimdir bu? CHP. Meslekleri budur. Geçmişte köprülerden tünellere, havalimanlarından fabrikalara, savunma sanayi projelerinden sessiz devrimlerimize kadar her konuda bu kesimin şirretçe yürüttüğü kampanyalara maruz kaldık. Vaktimizin ve enerjimizin bir kısmını iş yapmaya, bir kısmını da mecburen bu işlerin önünü tıkamaya çalışanlarla mücadeleleye ayırdık." diye konuştu.

Daha önce Marmaray, Avrasya Tüneli, Yavuz Sultan Selim Köprüsü, İstanbul Havalimanı, Togg projelerinde de aynı engelleme girişimleriyle karşılaştıklarını hatırlatan Erdoğan, "Şimdi de Kanal İstanbul'un önünü kesmeye çalışıyorlar. Bay bay Kemal, kesemeyeceksin." ifadesini kullandı.

"Deprem bölgesindeki temelini attığımız hastaneyi dahi hazmedemeyerek, değersizleştirmeye ve hatta yalanla yok saymaya kalkacak kadar çukurlaşanları



milletime havale ediyorum." diyen Erdoğan, sadece İstanbul'da Çam Sakura, Murat Dilmener ve Pakize Hanım hastanelerinin zamanla yarışan projeler olduğunu söyledi.

Murat Dilmener ve Pakize Hanım hastanelerinin, salgın döneminde üç ayda tamamlandığını anımsatan Erdoğan, "Hanımefendi, senin aklın bu işlere ermez. Biz papatya çayının ne zaman içileceğini de biliriz ama sana da rezeneyi tavsiye ederiz. Onun için kiminle uğraşacağını çok iyi bilmen lazım. Biz 'Eşek ölür kalır semeri, insan ölür kalır eseri.' diyerek bu yolda yürüdük." diye konuştu.

Erdoğan, "Ülkenin yönetimine dair tek müktesepi koalisyon dönemlerindeki dermansız, bitik, darmadağın Türkiye olanların havsalası bizim birkaç ayda hastane inşa edebileceğimiz gerçeğini almıyor." dedi. Cumhurbaşkanı Erdoğan, salgın döneminde yurt içinde ve yurt dışında bu tür hastaneleri kurduklarına dikkat çekti.

Allah'ın yardımı ve milletin desteğiyle deprem bölgesinde ihtiyaç duyulan her hastaneyi, 319 bin konutu, kamu binalarını ve ticari alanları bir yıl içinde faaliyete geçirme sözünü yerine getireceklerine işaret eden Erdoğan, yapılanları inkar edecek, terör örgütlerinin eteğine yapışacak, emperyalistlerden medet umacak kadar gözlerini hırs bürümüş olanlara rağmen bunu başaracaklarını vurguladı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Bay bay Kemal, teröristlerle koyun koyunasın. İyi masaya oturdu. Bay bay Kemal'e Kandil'den selam geliyor. 'Beraber yürüyeceğiz' diyorlar. Yürüyün bakalım nereye kadar yürüyeceksiniz? 14 Mayıs'ta benim Gakkoşum bu teröristlerle el ele kol kola olanlara yol vermeyecek, ben buna inanıyorum." dedi.

### **Bizim LGBT ile işimiz yok**

Türkiye'de terör ve çıkar örgütlerinin en çok saldırdığı partinin AK Parti olduğunu belirten Erdoğan, şunları kaydetti:

"Yüzlerce saldırıya uğradık. Onlarca arkadaşımız alçakça şehit edildi. Parti binalarımız, araçlarımız, partililerimizin iş yerleri, evleri kurşunlandı, yakıldı. Üstelik bu saldırıların çoğu da altılı koalisyonun yedili koalisyonun, düne kadar gizli artık aleni yedinci ortağı olan bir partinin sırtını dayadığı örgüt tarafından gerçekleştirildi. Hepsini biliyoruz ve hepsi de aklımızda, kalbimizde. Hepsinin de mahşere kadar takipçisi olacağız.

Her kim bu konuda AK Parti'nin ve bizim ismimizi ağzına alırsa, bilin ki karşısında topyekun milletimizi bulur. Bu konular öyle kifayetsiz muhterislerin, üçüncü, beşinci sınıf siyasetlerinin mezesi yapılacak işler değildir. Onlar gitsinler, kendi fırlıdak masalarında incik boncuk oynamaya, 'oturuyorum kalkıyorum' kavgası yapmaya, hayali makamlar ve mevkiiler dağıtmaya, gökkuşağı renklerine bürünmeye devam etsinler. Bizim LGBT ile işimiz yok. Bunlar LGBT ile beraber dans etsinler."

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Elazığ'a son 20 yılda 79 milyar liralık yatırım yapıldığına işaret ederek, "Şehir hastanemizden bölünmüş yollarımıza, barajlardan doğal gaza,

her alanda Elazığ'ı tarihinde görülmemiş hizmetlerle buluşturduk. İnşallah Elazığ, 14 Mayıs'ta farkını bir kez daha ispatlayacak. Yüreği imanlı, gönlü zengin, kalbi vatan sevgisiyle atan Gakkoş sandıkta yanlış yapmaz, Gakkoş'a da yanlış yapılmaz." ifadelerini kullandı.

Türkiye'nin ufkunu yaşadığı afetleri ve sıkıntıları bahane ederek, perdelemek isteyenlerin boş durmayacağını belirten Erdoğan, şöyle devam etti:

"Deprem binalarımızı yıkabilir. Canımızdan can kopartabilir. Ekonomik sıkıntılar, yükümüzü artırabilir. Ama hiçbir şey inancımızı, azmimizi, umudumuzu elimizden alamaz, Türkiye Yüzyılı'nın inşası kararlılığımıza ket vuramaz. Çünkü biz, Cumhuriyetimizin ilk asrında nice taşlı, dikenli, mayınlı yollardan bugünlere gelmiş bir milletiz. Ülkemizin güvenliği, huzuru, demokrasisi güçlü olduğu müddetçe Allah'ın izniyle ekonomisi de düzelir, deprem yaraları da sarılır, hayalleri de hayata geçer. Yeter ki Türkiye'nin omurgası sağlam istikameti düzgün, iradesi güçlü olsun."

### **Terör örgütüyle beraber yok olmaya mahkumlar**

Erdoğan, 20 yıldır vesayetçilerle darbecilerle terör örgütleriyle ekonomik tetikçilerle ve emperyalistlerin kuklalarıyla uğraştıklarını belirterek, şunları söyledi:

"Zor şartlar altında verdiğimiz mücadeleyle ülkemizin demokrasisine ve kalkınmasına 20 yılda asırlık kazanımlar sağladık. Okyanusu geçen Türkiye'yi, 14 Mayıs'ta bir karış suda boğma hesabı yapanlara milletimizle birlikte, Elazığ'la birlikte bir kez daha diyoruz ki, 'başaramayacaksınız.' Daha önceki felaketlerde yaptığımız gibi bu depremin yaralarını biz saracağız. Küresel krizlerin etkisiyle ortaya çıkan ekonomik sıkıntıları da biz çözeceğiz.

Ülkemizden söküp attığımız ve güney sınırlarımızın ötesinde karanlık hesapların içerisinde olanlar da bilsinler ki terör örgütüyle beraber yok olmaya mahkum olacaklar. Onların da başlarını yine biz ezeceğiz. Siyasi, sosyal, ekonomik tüm alanlarda huzurumuzu ve refahımızı artıracak her adımı yine biz atacağız. Cumhuriyetimizin yeni asrını Türkiye Yüzyılı haline biz dönüştüreceğiz. 85 milyonla birlikte hayal ettiğimiz şeylerin hepsini daha önce yaptık, yine biz yaparız."

Vatandaşların sandığa giderken cumhurbaşkanı adaylarına ve ittifaklara bakmalarını rica eden Erdoğan, "Yüksek Seçim Kurulu, 4 cumhurbaşkanı adayının kesin listesini açıkladı. Bir tarafta bölücülerin 'Yürü Kemal'i' var. Öte tarafta 'Gel Muharrem' bulunuyor.

Beri taraftakini saymaya gerek bile yok. Tabii bir de ömrünün son 40 yılını belediye başkanı, başbakan, cumhurbaşkanı olarak ülkesine ve milletine hizmete adanmış, Türkiye'nin demokrasisine ve ekonomisine çağ atlatmış bir kardeşiniz var." diye konuştu.

# KKM barutu da bitiyor, sahi geriye ne kaldı?



**Alaattin AKTAŞ**

03 Nisan 2023 Pazartesi

Kur korumalı mevduatla ilgili olarak geçen hafta üç gün üst üste düzenleme yapıldı. Öyle ki bir düzenlemenin sonuçlarını irdelerken bir diğeri geldi.

Önce döviz yükümlülüğü olan şirketlere bir ay vadeli KKM yapma olanağı tanındı.

Bunu çok daha önemli bir başka adım izledi. Doğrudan TL ile açılan KKM hesaplarında halen en fazla yüzde 11.5 olan tavan faiz kaldırıldı. Bankalara bu hesaplara uygulayacakları faizi serbestçe belirleme olanağı tanındı. DTH dönüşümlü KKM için faiz tavanı ocak ayı sonunda kaldırılmış ve bu kararla birlikte KKM’de hızlı bir artış başlamıştı.

Kararlar peş peşe geliyordu. “Şimdilik” son karar DTH dönüşümlü KKM’de en az üç ay olan vadenin daha aşağı çekilecek olması. Henüz en kısa vadenin ne olacağı belli değil; bunu Merkez Bankası belirleyecek.

Siz de “N’oluyor” diyor musunuz:

“Nedir bu düzenleme üstüne düzenleme, nedir bu telaş?”

Yanıt çok basit:

“N’olacak, döviz söz dinlemiyor artık!”

**Sıradaki karar...**

Kur artışına karşı eldeki tek araç olan kur korumalı mevduatta düzenleme üstüne düzenleme yapılıyor ve şimdi elde tek atımlık bir barut kaldı!

TL ile açılan hesaplardaki vadeyi de üç aydan aşağı çekmek.

Zaten biraz önce yazdım, DTH dönüşümlü hesaplarda vade üç ayın altına indiriliyor.

Sırada TL ile açılan hesaplar var. Ama bu “barut” hemen kullanılmayacaktır, çünkü o da kullanılırsa elde bir şey kalmayacak.

Doğrudan TL ile açılan hesaplar için de vade üç ayın altına indirildiğinde KKM ile ilgili atılabilecek adımlar bir anlamda tamamlanacak.

Bu yapıldığında gerek DTH dönüşümlü hesaplarda, gerekse doğrudan TL ile açılan hesaplarda vade üç ayın altına inmiş, faiz sınırı da kaldırılmış olacak.

Başka yapılabilecek bir şey kalmıyor.

Ya da kalmıyor gibi!

Yeni icatlar çıkarılırsa o ayrı.

Ekonomi yönetiminde çare(!) tükenmez çünkü.

Ama şimdilik yapılabileceklerin sınırına gelinmiş gibi...

Dövizin seçime kadar çok artmasını engellemeye bunlar da yetmezse ne olacak?

Bulunur bir şeyler! Hiç aklımızda olmayan yeni bir icatla, yeni bir ekonomik enstrümanla çıkılır ortaya!

### **Duvara sıkıştık!**

İyi güzel de bütün bu yapılanlar aslında gidecek yolumuz kalmadığını, duvara sıkıştığımızı göstermiyor mu?

Tüm barutu kullanıp seçime kadar böyle idare etsek ne olacak ki?

KKM zaten yıllar yılı uygulanabilecek bir formül değil, olamaz da. Buna rağmen onun işlevi de sona ermek üzere. Şu durumda biz seçim sonrasında döviz nasıl tutacağız, ne yapacağız?

Var mı bir formülü, bir önerisi olan!

Madem faiz serbest olabiliyordu, öyleyse 184 milyar niye ödedik?

Kur korumalı mevduat 20 Aralık 2021 akşamı ilan edildi. Başlangıçtaki düzenlemeye göre vade en az üç ay olacaktı, faiz de politika faizi artı üç puanı geçmeyecekti. Kur bu faizden fazla artarsa aradaki fark Hazine ve Merkez Bankası’nca karşılanacaktı.

Karşılandı da... Hazine 92.5 milyar geçen yıl, 2.1 milyar da bu yılın ocak ve şubat aylarında olmak üzere 94.6 milyar lira kur farkı ödedi.

Merkez Bankası ise 2022 yılında toplam 89 milyar liralık ödeme yaptı. Bankanın bu yılki ödemesini henüz bilmiyoruz.



Yani şimdiye kadarki ödeme en az 183.6 milyar lira...

Bu tutar, kur artışı bankaların uyguladığı faizi geçtiği için devlet tarafından aktarıldı.

Faiz tavanı “**politika faizi artı üç puan**” ile sınırlandırılmamış olsaydı ve örneğin “**artı üç puan**” yerine “**artı beş puan**” denseydi ya da tavan hiç olmasaydı devletin kasasından, yani vatandaşın cebinden daha az para çıkacaktı.

**“KKM’ye niye tavan faiz getirildi?”**

29 Aralık 2021 tarihli yazımın başlığı böyleydi... KKM’ye tavan faiz getirmenin, kur faizden daha fazla arttığı takdirde kamuya çok büyük bir yükü olacağı belliydi. Nitekim oldu da...

O yazımda “**Tavan faiz kimin lehine**” diye sormuş ve şöyle devam etmişim:

**“Kur korumalı mevduata faiz tavanı getirmek kimin lehine bir durum yaratır?”**

-Tasarruf sahibinin mi, hayır; çünkü tasarruf sahibi kur artışı faiz artışını geçerse kurdaki artış oranında getiri elde edecek.

-Bankaların mı, evet; çünkü faizde yüzde 17’nin (politika faizi o dönem yüzde 14 olduğu için) ötesine geçemeyen banka, faiz yükünü sınırlamış oldu, daha yüksek ödeme gerektiğinde bu Hazine tarafından yapılacaktır.

-Hazine’nin mi, tabii ki hayır; tam tersine Hazine’nin olası kur artışının yüksekliği karşısındaki yükü daha da artacaktır.

**Tavan faiz olmasaydı...**

Varsayalım tavan faiz yok. Bankalar kur korumalı mevduatta yüzde 14’ten az olmamak üzere diledikleri faizi uygulayabiliyor. Rekabetten dolayı da faiz yüzde 17’nin üstüne çıkmış.

Faiz yüzde 17, örneğin kur artışı yüzde 30 ise Hazine’ye binecek yük 13 puan.

Faiz yüzde 20, kur artışı yüzde 30 ise Hazine’ye binecek yük 10 puan.

Faiz yüzde 25 ise Hazine’ye binecek yük yalnızca 5 puan.

Birilerinin izah etmesini bekliyoruz. Kur artışının faizden yüksek olması durumunda Hazine’nin daha fazla ödeme yapmasına yol açacak bu tavan faizi getirmenin mantığı nedir?

Şu söylenebilir tabii ki:

**“Biz faizlerin artmasını istemiyoruz, o yüzden tavan getirdik.”**

*Peki, kabul; öyleyse niye tüm mevduat faizine sınır getirmiyorsunuz?*

*Bakın bazı bankalar faizi yüzde 20'ye çekti.*

*Bir karar çıkarın, olsun bitsin:*

**“Mevduat faizi, Merkez Bankası politika faizinin en fazla 3 puan (ya da ne öngörülüyorsa) üstünde olabilir.”**

*Bir genellemeye gitmiyor, gidemiyor ve tutup sonuçta Hazine'ye daha yük bindirme olasılığı bulunan kur korumalı mevduat için tavan getiriyorsunuz.*

*Anlamak çok zor; gareziniz Hazine'ye mi yani!*

**Yüzde 10'u bile tasarruf edilse 18 milyar devlette kalacaktı**

İnsan düşünmeden edemiyor; KKM'de faiz tavanı olmasaydı acaba Hazine ve Merkez Bankası 184 milyar lira değil de ne kadar ödeme yapar, dolayısıyla ne kadar tasarruf etmek mümkün olurdu, diye...

Bu tutarı tüm veriler elde olmaksızın hesaplamak mümkün değil. Ama varsayalım yarı oranında tasarruf söz konusu olsa 92 milyar lira kamuda kalırdı.

Daha mı az olurdu tasarruf, dörtte bir örneğin, o durumda bile 46 milyar lira daha az ödenirdi.

O da mı çok, yüzde 10 tasarruf edilsin, o bile 18 milyar lira demekti!

Faize tavan getirmek ya yanlış bir karardı ya bilinçli bir tercih... Faiz yüksek olsa ve bu sayede kur artışı faizi geçmeseydi, 184 milyar lira, KKM hesabı açtıran vatandaş ve şirketlere Hazine ve Merkez Bankası tarafından değil, bankalar tarafından ödenecekti.

Vatandaş ve şirketler için ödemeyi kimin yaptığının önemi yok. Bu tercihle ödemeyi devlet yaptı. Şimdi geçilen faiz tavanını kaldırma uygulaması en başta tercih edilmiş olsaydı ödemeyi yapacak olan bankalardı.

# Enerji yatırımlarında 15 kat artış



**Naki BAKIR**

03 Nisan 2023 Pazartesi

Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de stratejik önemi giderek büyüyen ve yenilenebilir kaynaklara yönelişin de hızla arttığı enerji sektörüne yönelik yatırımlarda adeta patlama yaşandı.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı’nın yayımladığı toplulaştırılmış verilere göre bu yıl ocak-şubat döneminde çeşitli sektörlerden yatırımcı kuruluşların, ülke genelinde gerçekleştirecekleri toplam

| TEŞVİK BELGESİNE BAĞLANAN YATIRIMLARIN SEKTÖREL DAĞILIMI (OCAK-ŞUBAT) |                 |                        |                    |                 |                        |                    |              |              |             |
|-----------------------------------------------------------------------|-----------------|------------------------|--------------------|-----------------|------------------------|--------------------|--------------|--------------|-------------|
|                                                                       | 2022            |                        |                    | 2023            |                        |                    | Değişim (%)  |              |             |
|                                                                       | Belge<br>(Adet) | Yatırım<br>(Milyon TL) | İstihdam<br>(Kişi) | Belge<br>(Adet) | Yatırım<br>(Milyon TL) | İstihdam<br>(Kişi) | Belge        | Yatırım      | İstihdam    |
| Enerji                                                                | 58              | 2.107,5                | 451                | 651             | 33.024,2               | 796                | 1.022,4      | 1.467,0      | 76,5        |
| Hizmetler                                                             | 134             | 4.885,5                | 3.927              | 289             | 15.799,0               | 6.912              | 115,7        | 223,4        | 76,0        |
| İmalat s.                                                             | 1.026           | 44.008,9               | 36.694             | 1.632           | 75.757,6               | 44.723             | 59,1         | 72,1         | 21,9        |
| Madencilik                                                            | 42              | 7.018,9                | 1.451              | 43              | 2.769,6                | 1.199              | 2,4          | -60,5        | -17,4       |
| Tarım                                                                 | 41              | 908,8                  | 509                | 64              | 1.603,1                | 1.002              | 56,1         | 76,4         | 96,9        |
| <b>TOPLAM</b>                                                         | <b>1.301</b>    | <b>58.929,6</b>        | <b>43.032</b>      | <b>2.679</b>    | <b>128.953,5</b>       | <b>54.632</b>      | <b>105,9</b> | <b>118,8</b> | <b>27,0</b> |

## BÖLGELER BAZINDA TEŞVİĞE BAĞLANAN ENERJİ YATIRIMLARI (OCAK-ŞUBAT)

tutarı 128 milyar 953,5 milyon lira olan 2 bin 679 yatırım için teşvik belgesi düzenlendi. Gümrük vergisi muafiyeti, KDV istisnası, vergi indirimi, faiz ve sigorta prim destekleri gibi teşviklerden yararlanılacak bu yatırımlarla 54 bin 632 kişilik istihdam taahhüt edildi. Geçen yılın aynı dönemine göre alınan toplam teşvik belgesi sayısındaki yüzde 105,9, belgeler kapsamındaki yatırım tutarında yüzde 118,8, yaratılacak istihdamda da yüzde 27 artış kaydedildi.

### Enerjide yatırım patlaması

Yılın ilk iki ayında teşvikli yatırımlarda yaşanan rekor artış büyük oranda enerji sektöründen kaynaklandı. Ciddi bir hareketlilik gözlenen enerji sektörü için alınan teşvik belgesi sayısı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 1.022,4 (10,2 kat) artışla 651 adede, kapsamdaki yatırım tutarı yüzde 1.467 (14,7 kat) artışla 33 milyar 24,2 milyon liraya ulaştı. Teknoloji-yoğun özelliği dolayısıyla büyük bütçeli ancak az istihdam yaratan özelliğine rağmen enerji yatırımlarında yılın ilk iki ayındaki teşvik belgelerinde öngörülen istihdam da 796 kişi ile önceki yılın yüzde 76,5 üzerinde gerçekleşti.

Enerji sektörünün geçen yıl ilk iki ayda teşvik belgesi sayısında yüzde 4,5, yatırım tutarında da yüzde 3,6 olan payı, bu yıl aynı dönemde belge sayısında yüzde 24,3, yatırım tutarında yüzde 25,6 düzeyine yükseldi.

Geçen yılın ilk iki ayında enerji sektörü için sadece 58 teşvik belgesi alınmış, 2 milyar 107,5 yatırımla 451 bir kişilik istihdam öngörülmüştü. 2022'nin tümünde bu sektöre yönelik teşvik belgesi sayısı 751, yapılacak yatırım 26 milyar 757 milyon lira ve öngörülen istihdam da 3 bin 704 kişi olarak gerçekleşmişti. Bu yıl ilk iki ayda alınan teşvik belgelerindeki enerji yatırımı tutarı geçen yılın tümündeki geçti.

### Dev yatırımlar

Bu yıl ilk iki ayda teşvik belgesi alınan enerji yatırımlarının sayısal olarak büyük bölümünü güneş ve rüzgâr santralleri gibi yenilenebilir enerji yatırımları, bütçe bazında ağırlığı ise iletim-dağıtım hatları yenilemeye yönelik olanlar oluşturdu.

| BÖLGELER BAZINDA TEŞVİĞE BAĞLANAN ENERJİ YATIRIMLARI (OCAK-ŞUBAT) |                 |                        |                    |                 |                        |                    |                |                |             |
|-------------------------------------------------------------------|-----------------|------------------------|--------------------|-----------------|------------------------|--------------------|----------------|----------------|-------------|
|                                                                   | 2022            |                        |                    | 2023            |                        |                    | Değişim (%)    |                |             |
|                                                                   | Belge<br>(Adet) | Yatırım<br>(Milyon TL) | İstihdam<br>(Kişi) | Belge<br>(Adet) | Yatırım<br>(Milyon TL) | İstihdam<br>(Kişi) | Belge          | Yatırım        | İstihdam    |
| Akdeniz                                                           | 16              | 145,9                  | 50                 | 106             | 2.483,8                | 139                | 562,5          | 1.602,0        | 178,0       |
| Doğu A.                                                           | 3               | 81,2                   | 7                  | 45              | 791,6                  | 100                | 1.400,0        | 874,8          | 1.328,6     |
| Ege                                                               | 12              | 422,4                  | 22                 | 137             | 4.454,6                | 166                | 1.041,7        | 954,5          | 654,5       |
| G. Doğu                                                           | 7               | 73,4                   | 24                 | 50              | 850,5                  | 49                 | 614,3          | 1.059,4        | 104,2       |
| İç Anadolu                                                        | 13              | 156,2                  | 43                 | 126             | 5.416,5                | 133                | 869,2          | 3.366,8        | 209,3       |
| Karadeniz                                                         | 2               | 10,6                   | 2                  | 58              | 805,7                  | 55                 | 2.800,0        | 7.468,8        | 2.650,0     |
| Marmara                                                           | 4               | 37,7                   | 3                  | 127             | 1.995,3                | 138                | 3.075,0        | 5.197,4        | 4.500,0     |
| Muhtelif b.                                                       | 1               | 1.180,0                | 300                | 2               | 16.226,2               | 16                 | 100,0          | 1.275,1        | -94,7       |
| <b>TÜRKİYE</b>                                                    | <b>58</b>       | <b>2.107,5</b>         | <b>451</b>         | <b>651</b>      | <b>33.024,2</b>        | <b>796</b>         | <b>1.022,4</b> | <b>1.467,0</b> | <b>76,5</b> |

Bu dönemde düzenlenenler içinde en büyük tutar Çoruh Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin muhtelif il ve ilçeleri kapsayan 1 milyon 565 bin 495 abonenin kullandığı iletim ve dağıtım hatlarında gerçekleştireceği 9 milyar 622,6 milyon liralık modernizasyon ve tevsi yatırımına ait.

Fırat Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin çeşitli illerdeki yaklaşık 1 milyon aboneyi kapsayan iletim, dağıtım hatlarında aynı amaçla gerçekleştireceği 6 milyar 603,6 milyon liralık yatırıma da teşvik belgesi alındı.

Ocak-Şubat döneminde düzenlenen belgeler kapsamında Smart GES Enerji Üretim A.Ş., Türkiye'de güneş ışıınım değeri en yüksek yerlerden Niğde Bor'da 1 milyar 995 milyon liralık yatırımla güneş enerjisi santrali (GES), Enerjisa A.Ş. de Aydın Nazilli'de 1 milyar 840,3 milyon liralık yatırımla rüzgâr enerjisi santrali (RES) kuracak.

SANKO Enerji A.Ş. Karaman merkezde GES-Hibrit üretim tesisinde 617,1 milyon liralık tevsi, EMBA Elektrik A.Ş. Adana Yumurtalık'ta 565 milyon liralık komple yeni GES-Hibrit yatırımına gidecek. Menekşe Yenilenebilir Enerji A.Ş. Yozgat Sorgun'da 544,5 milyon, Enerjisa A.Ş., Aydın Didim'de 394,2 milyon liralık komple yeni yatırımla RES kuracak. Bağlar Elektrik Üretim A.Ş. Konya Karatay'da Hibrit GES kurmak için 336,7 milyon, Balat Enerji Ltd. Denizli Acıpayam'da HES kurmak için 187,8 milyon liralık komple yeni yatırıma gidiyor.

### **Büyük bölümü İç Anadolu ve Ege'ye**

Yılın ilk iki ayında teşvik belgesine bağlananlar içinde tutar olarak en büyük payı Çoruh Elektrik ve Fırat Elektrik A.Ş.'nin muhtelif bölgesi iki büyük yatırımı dışında coğrafi bölgeler bazında enerji yatırımlarından en büyük payları 5 milyar 416,5 milyon lira ile İç Anadolu ve 4 milyar 454,6 milyon lira ile Ege bölgesi aldı. Akdeniz bölgesinde gerçekleştirilecek 2 milyar 483,8 milyon, Marmara'da 1 milyar 995,2 milyon, Güneydoğu'da 850,5 milyon, Karadeniz'de 805,7 milyon ve Doğu Anadolu'da gerçekleştirilecek 791,6 milyon lira tutarında enerji yatırımları teşvik kapsamına alındı. Teşvik belgesi alınan enerji yatırımları hem sayıca hem de tutar olarak tüm bölgelerde rekor düzeylerde artış gösterdi.

### **İmalat sanayi zirvede**

Birçok alt sektörü bulunan ve en çok yatırımın yapıldığı imalat sanayi Ocak-şubat döneminde toplamda belge sayısında 1.026, yatırım tutarında 75 milyar 757,6 milyon lira ile teşviklerde en büyük payı almaya devam etti. İmalat sanayi yatırımlarında geçen yılın aynı dönemine göre alınan belge sayısında yüzde 59,1, yatırım tutarında yüzde 72,1 artış yaşandı. Toplam teşviklerde imalat sanayiinin belge sayısı bazında geçen yıl yüzde 78,9 olan payı bu yıl yüzde 60,9'a, yatırım tutarındaki payı da yüzde 74,7'den yüzde 58,7'ye geriledi.

Ocak-şubat döneminde ayrıca 15 milyar 799 milyon liralık hizmetler, 2 milyar 769,6 milyon liralık madencilik ve 1 milyar 603,1 milyon liralık da tarım yatırımı için belge alındı. Geçen yıla göre hizmetler yatırımları yüzde 223,4, tarım yatırımları yüzde 76,4 artarken, madencilik yatırımlarının tutarı yüzde 60,5 azaldı.





Abdulkadir Selvi

## ‘Adam sattı’

6’lı Masa’nın önünde iki kriz konusu vardı.

Biri, ortak cumhurbaşkanı adayının belirlenmesiydi. Kriz çıktı. Hem de çok büyük bir kriz yaşandı. Meral Akşener masayı terk etti. Sonra geri döndü.

Şimdi ikinci krize doğru yaklaşıyoruz. O da milletvekili listeleri krizi.

Milletvekili listeleri 9 Nisan’da YSK’ya teslim edilecek.

Milletvekili listeleri konusunda CHP iki zorluğu bir arada yaşıyor.

1- CHP’ye milletvekili adaylığı için 3 bin 270 başvuru yapıldı.

2- İYİ Parti hariç, Millet İttifakı’nın diğer 4 partisi de seçimlere CHP listelerinden girecekler.

Çünkü ittifak içi ittifak olmadı.

Temel Karamollaoğlu’nun Saadet Partisi, Gelecek ve Deva Partisi’nin üçlü ittifak önerisi Ali Babacan tarafından kabul edilmedi.

Küçük partiler seçime CHP listelerinden girecekler. Bir ve iki milletvekili çıkaran yerlerde ortak liste ile girilecek. Diğer yerlerde de CHP listelerinden küçük partilere kontenjan ayrılacak.

### İTTİFAK LİSTELERİ

6’lı Masa’nın seçim işleri başkanları ittifak listeleri üzerindeki çalışmalarını 5 Nisan Çarşamba gününe kadar tamamlayacaklar. Ondan sonra liderler devreye girecek.

Kılıçdaroğlu, ortak cumhurbaşkanı adaylığını desteklemeleri karşılığında küçük partilere cumhurbaşkanı yardımcılığı, bakanlık ve milletvekili listelerinden kontenjan

sözü vermişti. CHP liderinin, Demokrat Parti dışındaki partilere 20'şer milletvekili verileceğini taahhüt ettiği söyleniyor.

#### KILIÇDAROĞLU'NUN KONTENJANI

Ortak cumhurbaşkanı adaylığı vizesini cebine koyan Kılıçdaroğlu'nun sıra milletvekili listelerine gelince çark ettiği söyleniyor. Kılıçdaroğlu'nun Demokrat Parti'ye 2, Saadet Partisi'ne 3, Gelecek Partisi'ne 3, DEVA Partisi'ne 3 milletvekilliği vermeyi planladığı konuşuluyor.

#### KÜÇÜK PARTİLER RAHATSIZ

Kılıçdaroğlu'nun küçük partilere önce söz verip, sıra listelerin oluşturulmasına gelince kontenjanı azaltması, küçük partiler arasında rahatsızlığa neden oldu. İlk tepkinin Ali Babacan'dan geldiği söyleniyor. Babacan'ın 20 milletvekilliğinde ısrar ettiği ifade ediliyor. Babacan'ın, "Bize 20 milletvekilliği sözü verildi, şimdi 3 milletvekilliği öneriliyor. Bunu kabul etmemiz mümkün değil" dediği söyleniyor. Babacan'ı ikna etmek için Davutoğlu ve Karamollaoğlu görüşmüş. Ama Babacan 20 milletvekili ısrarını sürdürüyormuş.

#### DEVA'NIN KONTENJANI ARTIYOR

Babacan'ın itirazları nedeniyle DEVA Partisi için ayrılan milletvekili kontenjanının artırıldığı söyleniyor. DEVA'ya diğer üç partiden fazla milletvekilliği verilmesi düşünülüyor. Ancak Kılıçdaroğlu'nun DEVA Partisi'ne 20 milletvekilliği vermeyeceği belirtiliyor. "DEVA'ya 4-5 milletvekili olabilir" deniliyor. DEVA Partisi yöneticilerinin Kılıçdaroğlu için, "Adam bizi sattı" dedikleri ifade ediliyor.

DP'ye 2, Saadet Partisi'ne 3, Gelecek Partisi'ne ise 3 milletvekilliği verileceği söyleniyor. Milletvekili listelerine son şekli verildiğinde başta DEVA Partisi olmak üzere küçük partiler açısından tablo netleşecek.

#### HEDEFİNE ULAŞTI

Kılıçdaroğlu'nun tek amacı, ortak cumhurbaşkanı adayı olmaktı. Bunu başardı. O süreçte küçük partilere 20'şer milletvekili sözünü verdi. Meral Akşener masadan kalkınca İYİ Partili Ahat Andican, 4 partinin toplantı öncesinde CHP ile milletvekili listeleri üzerinden anlaştığını iddia etmiş, "Rakam vermeyeceğim, belli rakamlarda uzlaşmış" demişti.

#### BU DAHA BAŞLANGIÇ

Kılıçdaroğlu, cumhurbaşkanı adaylığı karşılığında desteğini aldığı partileri sıra listelerin hazırlanmasına gelince hayal kırıklığına uğratmaya başladı. Ama yaklaşan seçim takvimi nedeniyle küçük partilerin pazarlık gücü kalmadı.

Bu daha iyi günleri. Kılıçdaroğlu seçimi kazanırsa bakanlıkların dağılımında, bürokrasideki atamalarda küçük partileri devre dışı bırakacak. Daha çok “Adam bizi sattı” sözünü duyacağız.

## 9 NİSAN KRİZİ

MİLLETVEKİLİ listeleri 9 Nisan’da YSK’ya teslim edilecek. 9 Nisan’da CHP’yi büyük bir kriz bekliyor demiştim. Onu düzeltiyorum. 9 Nisan’da Millet İttifakı’nı büyük bir kriz bekliyor.

## İMAMOĞLU EKİBİNİ BİÇİYOR

Kılıçdaroğlu’nun bir yandan da Ekrem İmamoğlu’na yakın isimleri tasfiye ettiği söyleniyor. İmamoğlu’na yakın isimlerin milletvekili adaylığı başvurularını geri çekti. Kılıçdaroğlu’nun talimatı üzerine Muharrem Erkek, Seyit Torun, Tekin Bingöl, Engin Özkoç ve Aylin Nazlıaka milletvekilliği başvurusunu geri almak zorunda kaldılar.

## MUHARREM İNCE’YE BENZER OPERASYON

CHP lideri benzer operasyonu 2018 seçimleri sırasında Muharrem İnce’ye yakın isimlere yapmıştı. Muharrem İnce, seçim kampanyasını yürütürken, milletvekili listelerinde kendisine yakın isimler tasfiye edilmişti. İnce, seçim kampanyası sırasında huzursuzluk çıkarmamak için itiraz etmediğini söylemişti. Benzer operasyon şimdi Ekrem İmamoğlu’na yapılıyor. İmamoğlu’na yakın parti yöneticilerinin milletvekili başvuruları geri çekilirken sadece İBB’deki görevinden istifa ederek aday olan Doğan Subaşı’nın listelerde yer alacağı konuşuluyor. Subaşı için İmamoğlu aracı olmuş. Ancak Doğan Subaşı’nın partide etkili bir göreve getirilmeyeceği söyleniyor.

## DANIŞMANLARA KIRMIZI KART

Seçim kararının alınmasıyla birlikte Kılıçdaroğlu’nun 43 danışmanı milletvekili adaylığı için başvuruda bulundu. Kılıçdaroğlu’nun, danışmanlarının adaylığına sıcak bakmadığı belirtiliyor. Hacer Foggo’nun listelere girmesi beklenirken, danışmanlardan kaçının aday gösterileceği ise merak konusu oldu.

## BAŞÖRTÜLÜ ADAY

SEÇİMLERDE dindarların oylarını almaya çalışan Kılıçdaroğlu’nun CHP listelerinden başörtülü isimleri aday göstereceği söyleniyor. İstanbul’un üç seçim bölgesinde birer başörtülü isme yer verileceği konuşuluyor. Başörtülü Parti Meclisi üyesi Sevgi Kılıç’ın İstanbul’da milletvekili adayı gösterilmesine kesin gözüyle bakılıyor.

## KAVAKÇI’YA YEMİN ETTİRMEMİŞLERDİ

İlk başörtülü milletvekili Merve Kavakçı'nın Meclis'te yemin etmesi, "Dışarı, dışarı" tezahüratları arasında engellenmiş, Ecevit kürsüye fırlayarak, "Burası devlete meydan okunacak yer değildir. Lütfen bu hanıma haddini bildiriniz" demişti. Böylece Merve Kavakçı'nın yemin etmesi engellenmişti.

### DİNDARLARIN OYU İÇİN

Nereden nereye gelindi. O gün Merve Kavakçı'nın yemin etmesini engelleyenler, bugün dindarların oyunu almak için CHP listelerinden başörtülülere milletvekili adayı gösteriyor.

### BAŞÖRTÜLÜLERİN ZAFERİ

Başörtülü milletvekili çıkardığı için Refah Partisi'ni kapatan zihniyet, bugün seçimleri kazanmak için başörtülülere milletvekili listelerinden gösteriyorsa, bu başörtülü kadınların zaferidir.

### ERDOĞAN'IN BAŞARISI

Bu aynı zamanda Erdoğan'ın bir başarısıdır. Erdoğan başörtülülerin milletvekili olmasının yolunu açtığı için bugün CHP o yoldan ilerliyor.



İbrahim Kahveci

## Sırat Köprüsü ve Hazine garantisi...

Cehennemin üstünde olan o meşhur köprü... Hani kıldan ince kılıçtan keskin olan köprü.

Dünya sınavında iman sorunu olanlar, zulmedenler, kul hakkı yiyenler o köprüyü geçemeyip cehenneme düşecekler.

O nedenle Sırat Köprüsü önemli...

\*\*\*

Türkiye’de de ‘Eser Siyaseti’ ile köprüler yapıldı.

Mesela İstanbul Boğazı’na yapılan Yavuz Sultan Selim-YSS Köprüsü.

Defalarca yazdık-çizdik ama ne tek kelime açıklama ne de bir cevap geldi. Çünkü hepsi Binali Yıldırım’dan başlamak üzere Ulaştırma Bakanlarının kendi ağızlarından yapılan açıklamalara dayalı bilgilerdi.

Sorduğumuzda da ‘**Ticari Sır**’ denilip cevap verilmedi.

Önce şunu soralım: Türk Milleti’nin malı üzerinde devletin ‘ticari sırrı’ olur mu? Milletin malını birilerine verirken ‘ticari sır’ ne demektir?

Mesela **Sırat Köprüsü üzerinde de mal-mülk hesaplarına geldiğinde ‘ticari sır**’ diyerek sorulara cevap vermeden geçebilir miyiz?

Evet, YSS Köprüsü 2013 yılında YAP+İŞLET toplam süresi 10 yıl 2 ay 20 gün olmak üzere ihale edildi. Ve bu ihaleye göre 2023 yılı Ağustos ayında bu köprü ve çevre yolları devletin olması gerekiyordu...

Amma olmuyor.

Ulaştırma Bakanı Adil Karaismailoğlu ilk göreve geldiği zamanlar Ağustos 2024’de devlete geçecek demesine rağmen sonradan bu sürenin 6 yıl daha uzatıldığını



03.04.2023

açıklıyor. (Bir kısım gazeteciye). Yaklaşık olarak yıllık Hazine garantisi 800 milyon dolar olan köprü+çevre yolu karşılığı ek Hazine garantisi 5 milyar dolara geliyor.

Acaba bu YSS Köprüsü üzerindeki bu ilginç para hesapları Sırat Köprüsü üzerinde de işler mi?

Müslüman bir! yönetici Ağustos 2023'de devlete geçmesi gereken köprüyü 6 yıl daha müteahhide bırakıp yılda 800 milyon dolar para toplamasına müsaade eder mi?

\*\*\*

Sırat Köprüsü sorularından! biri de Osman Gazi Köprüsü.

Yapım maliyeti 1,2 milyar dolar (Allah'tan Japonlar yapmış ki maliyeti hemen açıklamışlar. Ve şunu hiç sormayın: O zaman YSS nasıl 3,5 milyar \$)

Çevre yolları ile toplam maliyet faiz yükü dair olsa olsa 1,7-2,0 milyar dolar. (İYİ Parti Grup Başkanı İsmail Tatlıoğlu'nun TBMM konuşmasını arşivden yeniden izleyin)

Ama Osmangazi Köprüsü'ne verilen Hazine garantisi (ABD enflasyonu ile) artık 14 milyar dolara geldi.

En fazla 2 milyar dolarlık işe 14 milyar dolarlık Hazine garantisi...

Mesela Sırat Köprüsünde de böyle garantiler var mıdır? Orayı kim nasıl geçecek hiç düşündünüz mü?

27 Mart tarihli Yusuf Ziya Cömert'in "Konvertibil dava" yazısında bakın..."Yıllarca getirdiğiniz tekbirler, salavatlar, attığınız sloganlar, "Çağımız buhranda, Kurtuluş İslamda"lar, hepsi dönüştü. Arsa, bina, gayri menkul, dolar, euro, riyal, ruble... İyi araştırırsan Bayazıt Meydanı'nda getirdiğin tekbirin hangi siyasetçinin cebine girdiğini bulabilirsin. Sultan Ahmet Meydanı'nda tuttuğun pankartın kimin gemisine yelken olduğunu... Sakarya'da attığın "Tek yol İslam" sloganının hangi arazinin imarını bir emsalden üç buçuk emsale çıkardığını..."

\*\*\*

Ama o iş bu kadar mı?

Aklıma ilk gelenlerden sayacağım: Mustafa Öztürk, Mustafa İslamoğlu, Ömer Özsoy, Mehmet Azimli...

Saymakla bitmeyecek Ülkemizin çok değerli İslam alimleri...

Nerede ise hepsi bir şekilde istenmeyenler listesinde.

Kul hakkı, beytül-mâl... Hak-adalet, liyakat...

03.04.2023

Kısaca 2017 Başkanlık Referandumu ile adeta yerle bir ettiğimiz değerleri dile getiren kim varsa.

İşte onlardan kimse istenmiyor... Kimse ortalıkta İslam'ın temel değerlerini hatırlatsın istenmiyor  
İstenen tek şey var: Reisin liderliği...

\*\*\*

Hadi bu dünyayı Hazine garantili 3-5 müteahhitle gayet rahat geçirdik diyelim. Yarın ne olacak? Yani öldüğümüzde...

Cumhurbaşkanı Erdoğan dedi ya "Biz 'Eşek ölür kalır semeri, insan ölür kalır eseri' diyerek bu yolda yürüdük."

Eser siyaseti çok değerlidir ama hangi eser mesela...

Kamu Yatırım Oranı Turgut Özal'ın yarısında ve nerede ise hepsi Hazine garantili 3-5 müteahhitle...

Acaba toplum hafızasında kim nasıl yer edecek? Ve Kırmen Katibin Melekleri bunları nasıl kaydedecek?

Asıl ticari olmayan 'sır' burası değil mi?



03 Nisan 2023, Pazartesi

**BAŞYAZI**MEHMET BARLAS

## Kemal Bey'in dramı

Türk siyaset tarihinde kara bulutlardan hiç kurtulamayan, bir türlü güneş yüzü görmeyen, beceriksiz ve talihsiz politikacılar vardır. Kemal Kılıçdaroğlu galiba bunların başında geliyor.

"Karabulut" soyadını mahkeme kararıyla değiştirse bile o bulutlar onu takip etmeyi hiç bırakmadı. SSK'nın en kötü genel müdürü olarak tarihe geçti. **Kaderi ilk kez merhum Deniz Baykal'a kurulan kaset kumpası ile değişti. Ancak bürokrasideki başarısızlığını siyasete taşıması uzun sürmedi. Tam 10 seçim kaybetti. Kaybetmek umrunda olmadı aslında. Onun asıl amacı Atatürkçü ve ulusalcı bir çizgideki CHP'yi dönüştürmektir. İnsanları tasfiye etmek ve koltuğunu korumakta çok başarılıydı. Bunu son olarak 6'lı masadaki herkesi susturarak adaylığını açıklamasıyla gösterdi.**

### HİÇ KONUŞMADAN OY KAYBEDEN ANA MUHALEFET LİDERİ

14 Mayıs seçimlerinde 7'li koalisyon masasının Cumhurbaşkanı adayı olmayı başaran Kemal Kılıçdaroğlu'nun en büyük zaafı sürekli pot kırmasıydı. Nedeni de bilgisizlik ve beceriksizlikti. En kötüsü de bunun farkında olmamasıydı. Bu nedenle seçim çalışması yaptıkları ajans ve danışmanları sanırım Kılıçdaroğlu'ndan az konuşmasını ve kısa videolar çekip sosyal medyadan yayınlarak günü kurtarmasını istedi. Celal Şengör'ün söylediği gibi CHP'nin başına gelmiş en bilgisiz ve donanımsız genel başkandı. Celal hoca "Kılıçdaroğlu ile yemek yedim, utandım. Vay halimize" diyordu. Az konuşarak 14 Mayıs'a kadar durumu idare edecekti. Ama bazen paylaşılan bir fotoğraf saatlerce konuşmaya bedel olabiliyor. Cumartesi günü sosyal medyaya düşen seccadeye basma fotoğrafı gibi. Gündemi değiştirmek için Twitter'dan depremzedelere bedava 1 milyon konu vereceğini ilan etmiş. Kimse inanmadığı gibi seccade gündemini değiştirmeyi de başaramamış.

### KONU SECCADE DEĞİL, BECERİKSİZLİK VE SAMİMİYETSİZLİK

Konu seccade değildi aslında. Bazı CHP'liler "Ne var seccadeye bastıysa, yıkanır

geçer" diyor. Öyle değil. Sürekli muhafazakar camiaya göz kırpan, Peygamber soyundan geldiği, Kuran'ı ezbere bildiği iddia edilen bir liderin halkın hassasiyetlerinden bu kadar uzak olmasıydı. Kılıçdaroğlu seccadenin kutsal kabul edildiğini bilse herhalde sokakta giydiği ayakkabı ile üzerine basmazdı. **O görüntü aslında kutsala saygısızlıktan çok beceriksizlik ve samimiyetsizliğin fotoğrafıydı.** Kılıçdaroğlu sonuç olarak hiç konuşmadan, sadece bir fotoğrafla oy kaybeden bir Cumhurbaşkanı adayı olarak siyaset tarihine geçti.

Şimdi önümüzde 41 günlük bir seçim süreci var. Bakalım Kemal Bey'den daha ne neler duyacağız, neler göreceğiz...